

জয়দেৱকৃত

গীতগোবিন্দ।

অসমীয়া ভাষায়।

৮ বামসবস্বতী-কৰ্তৃক পদবন্ধে নিবদ্ধিত।

(অধুনা কামৰূপ প্রাক্‌জ্যোতিষপুৰ নিবাসী)

শ্রীকালীৰাম দেবশৰ্মা বৰুৱাকৰ্তৃক সংগৃহীত

ও কামৰূপ গুৱাহাটী হইতে

প্রকাশিত।

কলিকাতা,

বাণাজাৰ বাজা ৰাজবল্লভ ষ্টীট ৮৪ নং নৱ-সাবস্বত ঘৰে

শ্রীনবকুমাৰ বৰুৱাকৰ্তৃক মুদ্ৰিত।

১২৯০ সাল।

ভূমিকা ।

এতিয়া তিনিশ বছৰতকৈও বেচি হল “গীত-গোবিন্দ”। কোচবিহাৰৰ পূৰ্ব নৰপতি নৰ-নাৰায়ণৰ মহাৰাজাৰ উৎসাহত পণ্ডিতবৰ অনন্তকন্দলী দেৱে অসমীয়া ভাষাত পদবন্ধে নিবন্ধন কৰে, আৰু শুক্লধ্বজ মহাৰাজাই ইয়াৰে টীকা কৰে ।

কোচবিহাৰৰ ৰাজসভাত কবি অনন্ত কন্দলীৰ ৰামসৰস্বতী নামী হয় । ৰামসৰস্বতী শ্ৰীশঙ্কৰ দেৱৰ সময়ৰ লোক ।

বঙ্গদেশত যেনেকে শ্ৰীচৈতন্যদেৱৰ জ্বলন্ত উদ্যমত হিন্দুধৰ্মৰ বহু পুথি বঙ্গভাষাত বিৰচিত হয়, অসমদেশতো সেই দৰে শ্ৰীশঙ্কৰদেৱৰ অদম্য উগ্রধৰ্ম ভাৱৰ প্ৰভাৱত বহু পুথি অসমীয়া ভাষাত বিৰচিত হৈ অতি পবিত্ৰ বৈষ্ণৱ-ধৰ্মৰ সোঁত অসমীয়া মানুহৰ মাজত পাৰ ভাসি বয় ।

শ্ৰীচৈতন্যদেৱৰ সময়েই বঙ্গভাষাৰ আদিকাল । শ্ৰীশঙ্কৰদেৱৰ সময়েই অসমীয়া ভাষাৰ

আদিকাল। বঙ্গভাষাৰ এতিয়া পূৰ্ণাবস্থা। অস-
মীয়া ভাষা এতিয়াও কেচুৰা। অইন কি, পূৰ্বৰ
মহাপুৰুষ বিলাকে যি বিলাক পুথি ৰচি গৈছে,
এতিয়া সেই বিলাকেই লোপ পাব লগীয়া হৈছে।
আমি সেই দেখি এই পুথি বহু যত্নেৰে সংগ্ৰহ
আৰু সংশোধন কৰি ইয়াৰ অভাৱ আতঁৰাবৰ অভি-
প্ৰায়ে ছপাবলৈ আগ বাঢ়িলোঁ।

কবিবৰ ৰাম সবস্বতীএ গীতগোবিন্দৰ মাধুৰ্য্য
অসমৰ লোক সমাজত প্ৰচাৰ কবিবৰ মানসে নিত্য
শ্ৰৱণীয় নব-নাৰায়ণ মহাৰাজাৰ আশ্ৰয় আৰু উৎ-
সাহত ভাষান্তৰ কৰে, এতিয়া সেই উদ্দেশ্য সাধন
হলেই আমি সাৰ্থক মানিম ইতি।

গুৱাহাটী,
১৬ পৌষ সন ১২৯০ সাল।

শ্ৰীকালীৰাম শৰ্ম্মা।

ওঁ নমো রাধা-কৃষ্ণাভ্যাং ।

মেঘৈশ্চৈত্বমম্ববং বনভুবঃ শ্যামৈস্তমালদ্রুমৈ-
নক্তং ভীরুবয়ং ত্বমেব তদিমং বাধে গৃহং প্রাপয় ।
ইথং নন্দনিদেশতশ্চলিতয়োঃ প্রত্যক্ষকুঞ্জদ্রুমং
বাধামাধবয়োৰ্জয়ন্তি যমুনাকূলে বহঃ কেলয়ঃ ॥
বাগ্‌দেবতা-চৰিতচিহ্নিত-চিন্তসদা
পদ্মাবতীচৰণচাৰণ-চক্ৰবৰ্ত্তী ।
শ্ৰীবাহুদেবৰতিকেলিকথাসমেত-
মেতং কবোতি জয়দেবকবিঃ প্রবন্ধং ॥
যদি হৰি-স্মৰণে সবসং মনো
যদি বিলাসকলায় কুতূহলং ।
মধুৰ-কোমলকান্ত-পদাবলীং
শৃণু তদা জয়দেব-সবস্বতীং ॥
বাচঃ পল্লবয়তুমাপতিধবঃ সন্দৰ্ভশুদ্ধিং গিৰাং
জানীতে জয়দেব এব শৰণঃ শ্লাঘ্যোদুরুহদ্রতে ।
শৃঙ্গাৰোৎসব-সংপ্রমেয়বচনৈবাচাৰ্য্যগোবৰ্দ্ধনঃ
স্পৰ্দ্ধীকোপি নবিশ্রুতঃ শ্ৰুতিধৰোধূয়ীকবিঃ ক্ৰাপতিঃ

ଅଳୟ-ପୟୋଧିଜଳେ ସ୍ଥୂତବାନସି ବେଦଂ
ବିହିତ-ବହିତ୍ତ ଚରିତ୍ର ମଥେଦଂ ।

କେଶବ ସ୍ଥୂତମୌନଶରୀର

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

କ୍ଷିତିବିତିବିପୁଳତବେ ତବ ତିଷ୍ଠିତ୍ତି ପୃଷ୍ଠେ
ଧବଗିଧବଗକିଂଚକ୍ରଗବିଷ୍ଠେ ।

କେଶବ ସ୍ଥୂତକୂର୍ମଶରୀର

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

ବସତି ଦଶନଶିଖରେ ଧରଣୀ ତବ ଲଗ୍ନା

ଶଶିନି କଳେବର କଳଙ୍କ ନିମଗ୍ନା ।

କେଶବ ସ୍ଥୂତଶୂକବରୂପ

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

ତବ କବକମଳବବେ ନଖମଦ୍ଭୂତ ଶୃଙ୍ଗଂ

ଦଲିତ ହିବଗ୍ୟକ୍ଷିପୁ-ତନୁଭଞ୍ଜଂ ।

କେଶବ ସ୍ଥୂତନବହସି-ରୂପ

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

ଛଲୟସି ବିକ୍ରମଣେ ବଲିମଦ୍ଭୂତ ବାମନ

ପଦନଖନୀବଜନିତ-ଜନପାବନ ।

କେଶବ ସ୍ଥୂତବାମନରୂପ ।

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

କ୍ଳବ୍ଧି-ରୁଧିବନ୍ଧେ ଜଗଦପଗତପାପଃ
 ଅପୟସି ପୟସି ଶମିତ-ଭବତାପଃ ।

କେଶବ କୃତଭୃଂଶପତିରୂପ

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

ବିତରସି ଦିକ୍ଷୁ ବଣେ ଦିକ୍ପତି-କର୍ମଣୀୟଃ
 ଦଶମୁଖମୌଲିବଳିଂ ବର୍ମଣୀୟଃ ।

କେଶବ ଧୃତବାମନଶରୀର

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

ବହସି ବପୁଷି ବିଶଦେ ବସନଂ ଜଳଦାତ୍ତଂ
 ହଳହତିଭୀତି-ମିଳିତ-ସମୁଦାତ୍ତଂ ।

କେଶବ ଧୃତହଳଧରରୂପ

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

ନିନ୍ଦାସି ସଞ୍ଜବିଧେବହଃ ଶ୍ରୀତିହୀନଃ
 ସଦୟ-ହୃଦୟ-ଦର୍ଶିତ-ପଶୁଘାତଂ ।

କେଶବ ଧୃତ-ବୁଦ୍ଧଶରୀର

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

ସ୍ନେହନିବହନିଧନେ କବୟସି କବବାଳଂ
 ଧୂମବେତୁଗିବ କିମପିକରବାଳଂ ।

କେଶବ ଧୃତକଳ୍ପି-ଶରୀର

ଜୟ ଜଗଦୀଶ ହବେ ॥

শ্রীজয়দেবকবেবিদমুদিতমুদাৰং

শৃণু সুখদং শুভদং ভবসাৰং ॥

কেশব ধৃত-দশবিধৰূপ

জয় জগদীশ হৰে ॥

বেদানুদ্বৰতে জগন্তি জয়তে ভূগোলমুদ্বিভতে

দৈত্যান্দাৰয়তে বলিং ছলয়তে ক্ষত্ৰকয়ং কুৰ্বতে ।

পৌলস্ত্যং জয়তে হলং কলয়তে কাৰুণ্যমাতম্বতে

শ্লেচ্ছান্ মূচ্ছয়তে দশাকৃতিকৃতে কৃষ্ণায় তুভ্যং নমঃ

গীতগোবিন্দ ।

পদ ।

নমো নমো নাৰায়ণ, ভৱ-ভয়-বিনাশন ;
ব্রহ্মা হৰে চিন্তে যাৰ অংকণ চৰণ ।
প্ৰণামো গোপাল নিৰাকাৰ শিৱকান্ত
গোপীজন-বল্লভ প্ৰণামো লক্ষ্মীকান্ত ॥ ১ ॥
জ্ঞান-চক্ষু দিলাহা সোদৰ ৰূপ-ধৰি
নমো কবিচন্দ্ৰৰ চৰণে আগ-বাঢ়ি ।
জয়দেৱ নামে কবি আছিল পূৰ্বত
গীত-গোবিন্দৰ বিৰচিলা নানা মত ॥ ২ ॥
গোবিন্দৰ বাসক্ৰীড়া গোপিকা সহিত
একত্ৰ কৰিয়া ভগৱন্ত সমন্বিত ।
দুয়ো কথা নিবন্ধ কৰিবো একে ঠাই
যাঁহাকে শ্ৰবণে লোক বৈকুণ্ঠক যাই ॥ ৩ ॥

শুনা কথা পৰে ভাল অৰ্থ সমস্থিতি ।
 পদবন্ধে নিবন্ধিলেঁ। বাম-সৰস্বতী (১)
 পূৰ্বত বচিলেঁ। পদ অতি অনুপাম ।
 উদ্যোগৰ আদ্য কথা ভাগৱত নাম ॥ ৪ ॥
 ভীষ্ম-পৰ্ব নিবন্ধিলেঁ। ভীষ্মৰ নিৰ্য্যণ ।
 পাছে ঘোষযাত্ৰা বনপৰ্ব যাব নাম ॥
 জয়দেৱ নামে কাব্য বিবচিলেঁ। সাৰ ।
 শূৰ-ধ্বজ (২)ৰাজা টীকা কবিলন্ত যাব ॥ ৫
 নৰ নাৰায়ণ নন্দ প্ৰতিপ্ৰাণ ভাই ।
 মহাৰাজা শূৰধ্বজ যাব সম নাই ॥
 তাহান টীকাক জিজ্ঞাসিয়ে বুধজনে ।
 যদি অৰ্থ নোপাৱা নিন্দিবা মোক মনে ॥ ৬
 জয়দেৱ আদ্য শ্লোক শুনিয়ে প্ৰবন্ধে ।
 বাধিকাক আদেশ কৰিলা গৈয়া নন্দে ॥
 দেখা বাধা আকাশত মেঘেৰ আকাৰ ।
 তমালতি বৃক্ষে ভূমি দেখি অন্ধকাৰ ॥ ৭ ॥

(১) অশ্ব নাম অনন্ত কন্দলী

(২) অশ্ব নাম চিলাৰায় কুচবেহাৰেৰ নৰনাৰায়ণ ৰাজ
 তলতীয়া ভায়েক । বিজলী ৰাজবংশৰ আদি পুৰুষ ।

বাত্ৰিত স্ততসে আতি ডৰিব কানায় ।
 কৃষ্ণক ঘৰক লাগি নিয়ো বাধাবায় ॥
 সহজে কৃষ্ণত মন বাধিকা স্তবত ।
 সিদ্ধি চাই ফুৰন্তে দুৰাৰে পাইলা পথ ॥ ৮ ॥
 বাধিকা কৃষ্ণক লৈয়া গৈলা ধীৰে ধীৰে ।
 বাসজীড়া আৰম্ভিলা নিকুঞ্জ-মন্দিৰে ॥
 কবি মध्ये লেখি জয়দেৱ নামে সাৰ ।
 বাক্যত দেৱতা সৰস্বতী কণ্ঠে যাৰ ॥ ৯ ॥
 যাৰ নীজ ভাৰ্য্যা ভৈলা নামে পদ্মাৱতী ।
 নানাবিধ বাক্য বচনাত চক্ৰবৰ্ত্তি ॥
 জয়দেৱে মাধৱৰ স্তুতিক বৰ্ণাৱে ।
 পদ্মাৱতী আগত নাচন্তু ভক্তি ভাৱে ॥ ১০ ॥
 প্ৰথমতে বাগয়ে মাল্লৰ আৰম্ভিলা ।
 দশ অৱতাৰক বৰ্ণায় প্ৰণমিলা ॥
 কৃষ্ণ সমে বাসজীড়া কৰিলা যি জনে ।
 হয়ো পৰিচয় বাধা কোন গোপীগণে ॥ ১১ ॥
 ব্ৰহ্মা ৰুদ্ৰ আদি তাসম্মাত কৰি ।
 সততে ভক্তৰ বশ্য দেখাইলন্তু হৰি ॥
 এতেকে কৃষ্ণত ভক্তি কৰিবাক মনে ।
 লক্ষ্মী আসি বাধা-ৰূপে ভৈলন্তু আপোনে ॥ ১২ ॥

যাঁৰ ভক্তিভাৱে তুষ্টি তৈলা দামোদৰ ৷
 ৰাধিকাক ফুৰাইলন্ত কন্ধৰ উপৰ ॥
 ৰাধাৰ পৰম ৰতি মাধৱৰ ঠাই ।
 কৃষ্ণ বিনে যাহাৰ দণ্ডেকে যুগ যাই ॥ ১৩
 ৰাধিকা কৃষ্ণৰ নাম লন্ত অবিশ্ৰাম ।
 নিতে নিতে কৃষ্ণয়ো ৰাধাৰ লন্ত নাম ॥
 কৃষ্ণ-স্বামী মাগন্ত ৰাধিকা পুটাঞ্জলি ।
 ৰাধিকা বোলন্ত তুষ্টি ছয়ো বনমালী ॥ ১৪
 প্ৰকৃতি পুৰুষ ছয়োৰো নাহি ভিন্ন পৰ ।
 কৰ্য্য কাৰণতমাত্ৰ ভিন্ন কলেৱৰ ॥
 তিনবিধ গোপীসনে ক্ৰীড়া মাধৱৰ ।
 তাসম্বাৰ পূৰ্ব্ব কথা শুনা নিৰন্তৰ ॥ ১৫ ॥
 একবিধ গোপী তাৰা গোপকন্যা বোলে ।
 মাধৱৰ ক্ৰীড়া হেতু জন্মিলা গোকুলে ॥
 আৰু একবিধ তাৰা গোপকন্যাগণ ।
 কাত্যায়নী পূজিলা কৃষ্ণক-স্বামী মন ॥ ১৬
 তপ কৰিলন্ত কণ্ঠ-মান জলে নামি ।
 বৰ মাগে আমাৰ হওক কৃষ্ণ-স্বামী ॥
 সেহি পুণ্য ফলে তাৰা মাধৱক পাই ।
 ৰাসক্ৰীড়া আৰম্ভিলা বৃন্দাবনে যাই ॥ ১৭

আরু বিধ গোপীৰ শুনিয়ে জন্ম কথা ।
 দণ্ডকাৰ বনে বাম সীতা সমে যথা ॥
 ঋষিগণে শুনি তাক্ৰ চাহিবাক যাই ।
 বুলিলন্ত ভাগ্যবতী জানকীক চাই ॥ ১৮ ॥
 শুনিয়েক সীতা তুমি কিনো ভাগ্যবতী ।
 ত্ৰিভুবন-মোহন বাঘব যাঁৰ পতি ॥
 যাঁৰ রূপ দেখি কন্দৰ্পৰ কাষ্পে গাব ।
 আচোক নাৰীৰ পুরুষৰ কামভাব ॥ ১৯ ॥
 হেন রূপ আলিঙ্গি পাসৰা আন চিন্তা ।
 নাৰীগণ চুড়ামণি ধন্য ধন্য সীতা ॥
 পুরুষৰ রূপ মোৰা বিফল জীৱন ।
 যাক আলিঙ্গন্ত শ্ৰদ্ধ কমললোচন ॥ ২০ ॥
 বামচন্দ্ৰে বোলন্ত শুনিয়ে ঋষি-লোক ।
 নাৰী হুয়া যদি আলিঙ্গিবে খোজা মোক ॥
 গোকুলত কৃষ্ণ অৱতাৰ হুইবো ময়ী ।
 গোপী হুয়া ভজিবাহা তোৰা ঋষিচয়ী ॥ ২১ ॥
 সেই ঋষিগণ তাৰা গোপী আসি ভৈলা ।
 এহে তিনবিধ গোপী কৃষ্ণক বমিলা ॥
 সবত-কালত চন্দ্ৰাবলী ৰাত্ৰি পায় ।
 দিব্য বাসক্ৰীড়া আৰম্ভিলা যত্নবায় ॥ ২২ ॥

বৃন্দাবন যাক্ মক্ পুষ্পে বিকশিত ।
 কামক্সণে কামিনীৰ চঞ্চল চৰিত ॥
 মলয়-পৰন বহে বসন্ত প্ৰকাশ ।
 ফুলিল মালতি যুতি নিৰ্ম্মল আকাশ ॥ ২৩ ॥
 পূৰ্ণচন্দ্ৰ বশ্মিদশো দিশ গোৰবৰ্ণ ।
 কামভাৰে যুবতীৰ স্বামী স্নসৰণ ॥
 অশোক চম্পক বক ফুলিলা মন্দাৰ ।
 নানা পুষ্পে বৃন্দাবন কৰে জাতিস্কাৰ ॥ ২৪ ॥
 বিকশিত বৃন্দাবন দেখি নাৰায়ণে ।
 বংশিবাদ্য কৰিলেক ক্ৰীড়িবাক মনে ॥
 শুনিয়েক সভাসদ কৃষ্ণৰ চৰিত ।
 আত পৰে ধৰ্ম্ম আৰ নাহিক কলিত ॥ ২৫ ॥
 কহে ৰাম সৰস্বতী পৰম দুৰ্গীত ।
 নিদানত ধৰ্ম্ম নৃপতিৰ পুৰোহিত ॥
 নাজানি কহিলো কৃষ্ণ কথাক বিস্তৰি ।
 ব্ৰহ্মা নজানন্ত যাক লক্ষ ভাগ কৰি ॥ ২৬ ॥
 কহে ৰাম সৰস্বতী এৰি আন কাম ।
 নিবন্তৰে লোকে ডাকি বোলা ৰাম ৰাম ॥

যমুনার জলে, ভাটিক নচলে,
বহয় উজান ধরি ।

পশুপক্ষীগণ, এৰি আন মন,
বংশিয়ে হৰিলা চিত,

উদ্ধ মুখ কবি, বন ফল এৰি,
চাপিলা আসি সন্নিহিত ॥ ২৯ ॥

বংশিবাদ্য শুনি, যতেক গোপিনী,
কামে জর্জরিত চিত ।

শৰীৰ শিহৰে, লোতক নিগৰে,
বংশিৰ শুনিয়া গীত ॥

নীজ নাম ধৰি, ডাকিলন্ত হৰি,
আইস বাধা প্ৰাণেশ্বৰী ।

শুনি বসুমতী, পদ্মাবতী বতী,
 বৃন্দাবনে ক্রীড়া করি ॥ ৩০ ॥

নীজ নাম শুনি, আনন্দে গোপিনী,
আসিলেক সেহিমতে ।

কোলাৰ শিশুক, মাটিত পেছাই,
চৰি গৈলা লব্ববন্তে ॥

স্বামীৰ কোলাত, আঁচিলেক কেহো,
শুনিয়া নব্বৰ দিলা ।

স্বামী হাক দেই, ননন্দী বাধই,

ফিৰি কাকো নামাতিলা ॥ ৩১ ॥

বন্ধন শালাত, আছিলেক কেহো;

নুধুইলেক হাত ভৰি ।

যুমটীৰ হস্তে, গৈলা গব্ববস্তে,

গাৰো বস্ত্র নসম্বৰি ॥

আবত লুকাই, আৰ জনীয়াই,

লব্ববস্তে গোপীঝাক,

বোলন্ত সতিনী, হুইব এহি জনী,

কৃষ্ণে নামাতিবে মোক ॥ ৩২ ॥

কতো গোপিনীক, ছুয়াৰ বান্ধিয়া,

স্বামীৰে বাঁথিলে ধৰি ।

মনত নৈবাশে, পৰম বিবাহে,

মৰিল কৃষ্ণক স্মৰি ॥

স্তবত আলাপে, আছিলেক কেহো,

স্বামীৰ ধৰি কণ্ঠত ।

যাইবাক খোজন্তে, স্বামীয়ো নেবন্তে,

নৈবাশা ভৈলা মনত ॥ ৩৩ ॥

তোৰ অধিকাৰ, শৰীৰ আমাৰ,

আছে। হেঁ। তাহেঁ।ৰ স্থানে ।

ইটে সিটে চাই তোলে হাস ।

কৃষ্ণে তাসম্বাববুঝি আশ ॥

সবাকৈ মাতিলা নাৰায়ণে ।

সখী তোৰা আইলা কি কাৰণে ॥ ৪০ ॥

গৃহৰ ওলাইলা নাৰীগণ ।

তোৰা পূৰ্ণ কুলবধূজন ॥

কামাতুৰ পুরুষক ডৰে ।

ৰাত্ৰি নাৰী নোহুলাই গৃহৰে ॥ ৪১ ॥

ইতো বনে ৰাক্ষসৰ ভয় ।

তোৰা কেনে আসিলা ওলাই ॥

যদি বাটে বসে উপপতি ।

কি কৰিবা তোৰা স্ত্ৰীজাতি ॥ ৪২ ॥

গৃহে তৈলা কোন উৎপাত ।

সখী সব কহিয়ো আমাত ॥

কৃষ্ণ যিবা কথাক পুচন্ত ।

গোপীগণে কিচোন মাতন্ত ॥ ৪৩ ॥

লাজে মুখ বসনে ঢাকিলা ।

হেন দেখি মাধৱে মাতিলা ॥

কিবা মোক স্নেহ আছে বৰ ।

দেখিবে আসিলা নিৰন্তৰ ॥ ৪৪ ॥

আমাক দেখিলা ইতো ভালে ।
 ফিৰি তোৰা যায়োক সকলে ॥
 পতি পুত্ৰ আছে বটে চাই ।
 বিচাৰিবে গৃহত নাপাই ॥ ৪৫ ॥
 শুনি গোপী লাজ ভৈলা বৰ ।
 অধোমুখে নি দিলা উত্তৰ ॥
 পুনৰপি মাতিলা মাধৱে ।
 জানো আসি আছে কামভাৱে ॥ ৪৬ ॥
 উপপতি আশা কৰি মোক ।
 জানো আসি আছে সখীলোক ॥
 ইতো কৰ্ম্ম অযুগত বৰ ।
 লোক মন্দ বোলে নিবস্তৱ ॥ ৪৭ ॥
 অল্প সুখ ক্ষেণেকে চাবয় ।
 পৰ লোকে নৰকে পৰয় ॥
 গুৰুজনে শুনি বোলে মন্দ ।
 তোৰা স্বামীগণে কৰে দন্দ ॥ ৪৮ ॥
 ইহ লোকে পৰ লোকে শোক ।
 জানি কৰ্ম্ম কৰা সখীলোক ॥
 আপোনাৰ স্বস্বামীৰ চাই ।
 ইতো কামশাস্ত কৰা যাই ॥ ৪৯ ॥

স্বামী যদি কুচিত্‌ রুগীয়া ।
 নিধনী দৰিদ্ৰ আলসিয়া ॥
 খোৰা কোঙ্গা হাঠীতে নোৱাৰি ।
 তাকো নেৰিবেক নীজনাবী ॥ ৫০ ॥
 স্বামীক মানিবে বিষ্ণু কৰি ।
 এহি ধৰ্ম্মে তুষ্ট হন্ত হৰি ॥
 ভেবে ঘোৰ নৰক এৰাই ॥
 দিব্যৰূপে বৈকুণ্ঠক যাই ॥ ৫১ ॥
 বিৰচিলা ৰামসৰস্বতী
 ৰামকৃষ্ণ ঘোষিয়ো সম্প্ৰতি,

—

পদ ।

এহি মতে কৃষ্ণে ধৰ্ম্ম বুঝাইলন্ত যত ।
 গোপীত কহিলা সব শাস্ত্ৰৰ সম্মত ॥
 কৃষ্ণৰ মুখৰ কথা শুনি গোপী লোকে ।
 নৈৰাশা ছুখত পীড়িলেক আতি শোকে ॥

লোত কৰ ছেদ নাই বসিলা মাটিত ।
 অধোমুখে চৰণে লেখয় পৃথিৱীত ॥
 কুচৰ কুঙ্কম লোটে বহয় লোতক ।
 সবে গোপী আলচি বুলিলা মাধৱক ॥ ৫৩ ॥
 তোমাৰ চৰণ সেৱা কৰিবাৰ আশে ।
 কোন ধৰ্ম্ম তেজিয়া আসিলেঁ। তজু পাশে ॥
 পতিসেবা ধৰ্ম্ম যত কহিলা আপোনি ।
 সেই ধৰ্ম্ম তোমাতে সিজোক চক্ৰপাণি ॥ ৫৪ ॥
 আৰো গোপী গণে বোলে শুনা নাৰায়ণ ।
 পুণ্যবলে আপোনি আসিলেঁ। দাসীগণ ॥
 তুমি যদি নাৰাখা আপোনি কহেঁ। মাৰ ।
 ফিৰি আমি নিজ ঘৰে ন পৰিব আৰ ॥ ৫৫ ॥
 তোমাৰ চৰণ লগ তুলসীক পাই ।
 খোপাত পিন্ধিয়া ফুৰি ৰোহেঁ। গুণ গাই ॥
 তোমাৰ চৰণ নিজ ভকতৰ ভাগ ।
 লক্ষ্মী যাঁক সেৱা কৰি নাপাবন্ত লাগ ॥ ৫৬ ॥
 ব্ৰহ্মা হৰে ন পান্ত মাগিয়া পদধূলি ।
 কেশ মেলি খোপাত ৰঞ্জিব তুলি তুলি ॥
 এহি বোলি গোপীগণে কান্দিলা বিস্তৰ ।
 কটাক্ষে সঙ্কোচ মুখ দেখে মাধৱৰ ॥ ৫৭ ॥

তামস্বাক স্নেহে কৃষ্ণে বুলিলন্ত বাক ।
 পৰিহাস কৰিলোহেঁ। নুবুঝিলা তাক ॥
 এহি বুলি বসন্ত প্রকাশ দিব্য বনে ।
 গোপিনী সহিতে হৰি পশিলা তেথনে ॥ ৫৮
 বসন্ত বাগৰ শুনা ইমন্ত লক্ষণ ।
 প্রমত্ত পুরুষ গোটা দেখিতে শোভন ॥
 ময়ূৰৰ পুছে চূড়া বান্ধি মনোহৰ ।
 পৰিধান বস্ত্র বৃক্ষপল্লব পত্ৰৰ ॥ ৫৯ ॥
 সুন্দৰ স্তবেশমূৰ্ত্তি গতি মনোৰম ।
 ইমব লক্ষণে বাগ বসন্ত উত্তম ॥
 বসন্তেৰ সমে ষড়ঋতুৰ আহ্লাদ ।
 যুবা বৃদ্ধগণৰ মনত উনমাদ ॥ ৬০ ॥
 বসন্তত কোকিলে মঘনে কাঢ়ে বাৰ ।
 যুবন্তৰ বসন্তে নিচিনে বাপ মাৰ ॥
 নদীত বসন্ত লাগি যোৰাৰিলা পানি ।
 মৎস্যত বসন্ত লাগি ধৰিলা উজানি ॥ ৬১ ॥
 সদাগৰে নাজানে নাৰৰ উজান ভাটি ।
 বৃদ্ধত বসন্ত লাগি হাতে ধৰে লাঠি ॥
 মৈবাত বসন্ত লাগি ধৰিলা পেখান ।
 যোগীত বসন্ত লাগি ভঙ্গ ভৈলা ধ্যান ॥ ৬২

বাধাত বসন্ত লাগি কৰে কৃষ্ণ ৰাৱ ।
 বসন্ত ৰাগৰ শুনা এমত প্ৰভাৱ ॥
 কৃষ্ণৰ গীতক জয়দেবে নিগদতি ।
 ৰূপক তালৰ চেৰে নাছে পদ্মাবতী ॥ ৬৩ ॥
 নৃত্য আৰম্ভিলে কৃষ্ণে জয়তি সহিতে ।
 বিৰহীগণৰ প্ৰাণ মনোহৰ গীতে ॥
 বিঠাই গায়ক ভৈলা ভ্ৰমৰাৰ গান ।
 পুষ্পমধু পানহেতু ব্যাকুল পৰাণ ॥ ৬৪ ॥
 বকুল পুষ্পৰ বন ঢাকি একাকাৰ ।
 নাচন্ত মাধৱে প্ৰিয় সাধি গোপিকাৰ ॥
 যাৰ গীতে প্ৰবাসীজনৰ ভাৰ্য্যাচয় ।
 মদনে পিড়ীত হৈয়া কন্দল কৰয় ॥ ৬৫ ॥
 ফুলিছে পলাশ পুষ্প ফুলিছে মন্দাৰ ।
 ফুলিছে বকুল মূকুলিছে আশ্ৰয় ৰাড় ॥
 ডাকিছে কোকিল কন্দৰ্পৰ বাণ প্ৰায় ।
 যুবতীৰ হিয়া যেন বিদৰিয়া যায় ॥ ৬৬ ॥
 কামদেব নৃপতি আপনি বিদ্যমান ।
 যুবতিৰ বন্ধহেতু জুৰিলন্ত বাণ ॥
 চম্পক পুষ্পত পৰে ভ্ৰমৰা সকলে ।
 পুৰুষ বসিছে যেন কামিনীৰ কোলে ॥ ৬৭ ॥

কামিনীৰ কামভাৱ দেখি নিবন্তৰ ।
 যেন লাজে অধোমুখ সজ্জন লোকৰ ॥
 লাজে অধোমুখ ভৈলা মহাজন প্ৰায় ।
 কামভাৱে কামিনীৰ জৰ্জৰিত কায় ॥ ৬৮ ॥
 সহজে ফুলিলে পুষ্প পৰে হালি হালি ।
 তাহাকে বসন্ত বোলে সমস্ত গোৱালী ॥
 কেতকীপুষ্প যেন হই কামশৰ ।
 বিদাৰিলা হিয়া যেন বিৰহিজনৰ ॥ ৬৯ ॥
 মাধবী মল্লিকা গন্ধে মণ্ডিত হৃদয় ।
 মুণিগণ মোহ যায় নাৰীক শ্ৰবয় ॥
 লতা ভৈলা নাৰী বৃক্ষ পুৰুষৰ সঙ্গৈ ।
 ধ্যান এৰি মুনি সকলৰ মন ভঙ্গৈ ॥ ৭০ ॥
 যেন কামাত্মৰ নাৰী পুৰুষৰ কোলে ।
 লতা সবে বৃক্ষক ধৰিছে কাম ভোলে ॥
 বৃক্ষৰ সঙ্গমে যেন লতা সব সুখী ।
 কৃষ্ণৰ সঙ্গমে ধন্য নাৰী চন্দ্ৰমুখী ॥ ৭১ ॥
 এহেন প্ৰকাৰে উৎসব মধু বনৰ ।
 সেই বেলা বাসন্তীড়া গোপী মাধৱৰ ॥
 অনেক সতিনী দেখি মাধৱৰ ঠায় ।
 সখী সমে অন্তৰিয়া গৈলা বাধাৰায় ॥ ৭২ ॥

বোষ কৰি নিকুঞ্জ বনৰ আৰ ভৈলা ।
 সখীক সম্বোধি কথা কহিবাক লৈলা ॥
 জয়দেৱে গাৱে গীত মধ্যমান ধৰি ।
 বাগৰ মালিতা শুনিয়োক ৰাম গিৰি ॥ ৭৩
 নিতম্বিনী দিব্য কন্যা সোনাৰ বৰণ ।
 পৰিধান অলঙ্কাৰ দেবান্ধবসন ॥
 নীলবস্ত্ৰ পিন্ধি আতি প্ৰকাশে স্নন্দৰী ।
 স্বামী যাচিবাক যাইলা চৰণত ধৰি ॥ ৭৪ ॥
 যৌবনৰ ভৰে কন্যা কাকো নেদেখয় ।
 মোৰ স্বামী হুইবে কোন পুৰুষ আচয় ॥
 ৰূপৰ দৰ্পত কন্যা নাচাবয় ফিৰি ।
 ইসব লক্ষ্মণ ৰাগ বোলি ৰামগিৰি ॥ ৭৫ ॥
 কৃষ্ণ বিৰহে ৰাধিকাৰ বব দুখ ।
 ৰত্নাবলী সখীক বুলিলা চাহি মুখ ॥
 ৰত্নাবলী বোলে সখী নকৰিবা বোষ ।
 কৃষ্ণক চাহন্তে সতিনীত নাই দোষ ॥ ৭৬ ॥
 ব্ৰহ্মাদিৰো দুৰ্লভ ইহেন দেহাপায় ।
 কৃষ্ণৰ ৰূপত ত্ৰিভুবন-মোহ যায় ॥
 ইহেন শৰীৰ পায় ছয়োক সন্তোষ ।
 দূৰতে তেজিয়ো সখী সতিনীৰ দোষ ॥ ৭৭ ॥

চুৰ্ব্বাদল শ্যাম তনু চন্দনে লেপিত ।
 পীতবস্ত্ৰ বনমালা আপাদ লম্বিত ॥
 ক্ৰীড়াতে চলন্তে লৰে দিব্য মণিগণ ।
 মকৰ কুণ্ডল গণ্ডস্থলে বিতোপন ॥ ৭৮ ॥
 মনঃ হৰন্ত গোপবধু সমস্তৰ ।
 মুখত প্ৰকাশে আতি হাসি মনোহৰ ॥
 দেখা তা সন্মৰ সতিনীৰ বিষা এৰি ।
 পঞ্চম উৎসাহে গাৰে মাধৱক বেৰি ॥ ৭৯ ॥
 পুষ্পতলে বহে অতি নৃত্যত ভাগৰি ।
 আলিঙ্গিয়া কৃষ্ণক জিৰাৱে কণ্ঠে ধৰি ॥
 মদনে পীড়িত কতো বাতুল আকাৰ ।
 আগবাঢ়ি যাচি মাগে সোড়শ শৃঙ্গাৰ ॥ ৮০ ॥
 দেখা দেখা হেৰ সখী কতো গোপিনীৰ ।
 কৃষ্ণ মুখ চুম্বিতে নয়নে বহে নীৰ ॥
 কামভাৱে ভজন্ত মাধৱে কতো নাৰী ।
 জন্মে জন্মে হইবে প্ৰভো তোমাৰ কিস্কৰী ॥ ৮১ ॥
 কতো গোপী মাধৱক নগিৰাক চলে ।
 চৰণত স্তন দিয়া মহাকান ভোলে ॥
 দেখা যমুনাৰ-কুঞ্জে মনোহৰ বনে ।
 কৃষ্ণৰ বস্ত্ৰক কাঢ়ি লৈলা গেপীগণে ॥ ৮২ ॥

পীতবস্ত্র কৃষ্ণৰ পিঙ্কিলা গোপী কাঢ়ি ।
 আপোনাৰ নীলবস্ত্ৰে কৃষ্ণক আবৰি ॥
 কৃষ্ণৰ বংশিক কাঢ়ি বাইবে লৈলাতাৰা ।
 খোপা গোটে কৃষ্ণৰ বাঁকিলা মেলি চুড়া ॥ ৮৩ ॥
 আপুনি পুরুষ কাচ লৈলা গোপীগণে ।
 নাৰী বেশে মাধৱক কাচাৰে-যতনে ॥
 কত বংশি বাৰে কতো চাপৰি বজাৰে ॥
 চাপৰিৰ চেৰে চেৰে নাচন্ত মাধৱে ॥ ৮৪ ॥
 ইটে সিটে গোপী সৰে কহে চকুঠাৰি ।
 নাৰীৰ দুখক কিছো না জানে মুৰাৰি ॥
 নাৰী ছয়া নাচি কৃষ্ণে তাৰ ফল পাওক ।
 মাতিবে খুজন্তে নামাতিবা গোপীবাঁক ॥ ৮৫ ॥
 এহি বুলি তেমনেও মনে সাৰ কৰি ।
 গোপীগণে আলঙ্গিবে খোজন্তে মুৰাৰি ॥
 কৃষ্ণবেশে গোপীগণে নাচাবন্ত মুখ ।
 বিৰহিণী-জনৰ জানিবে তেবে দুখ ॥ ৮৬ ॥
 তানম্বাৰ পৰিহাস জানিলন্ত হৰি ।
 পুরুষ ভৈলন্ত কৃষ্ণ নাৰীবেশ এৰি ॥
 দেখি গোপীগণে আতি মৰে কাম ভোলে ।
 আলঙ্গি চুম্বিয়া কাকো বৈমালন্ত কোলে ॥ ৮৭ ॥

আক জাৰি সখি ! তুমি পৰিহৰ মান ।
 সেই ভাৱে ভজা তুমি মাধৱৰ থান ॥
 ভাগ্যৱতী বাধা আপোনাৰ মান্য চায় ।
 যাচিয়া ন লৈলা প্ৰভু মাধৱৰ ঠায় ॥ ৮৮ ॥
 এক তালি তালে গাৱে জয়দেৱে গীত ।
 গান্ধাৰ বাগাৰ কথা শুনা মনোনাীত ॥
 মহন্ত পুৰুষ গোটে শ্ৰামবৰ্ণ কায় ।
 বহুৰ কিৰীটী অলঙ্কাৰ সীমানায় ॥ ৮৯ ॥
 চতুৰ্দ্দিকে চামৰ ঢুলাই চাৰি কন্যা ।
 স্নকোমল তৰুণী ৰূপত অতিধন্যা ॥
 স্নবৰ্ণৰ কান্তিসম দেহেৰ উপমা ।
 চাৰিদিকে স্বামীক সেৱয় চাৰি ৰামা ॥ ৯০ ॥
 চাৰিও কন্যাৰ নাম শুনা মন কৰি ।
 কোঁস সৌৰী আকাশী আৱৰ যে মঞ্জৰী
 চাৰিও কন্যাত প্ৰীতি কৰা মহাবল ।
 যাহাক গাৱন্ত সদা গন্ধৰ্বৰ সকল ॥ ৯১ ॥
 সভাত প্ৰবেশ হই পিন্ধি হেন হাৰ ।
 এতেক লক্ষ্মণে ৰাগ বোলয় গান্ধাৰ ॥
 পৰম বিকলে বাধা কৃষ্ণৰ বিৰহে ।
 সখীৰ আগত বিবহৰ কথা কহে ॥ ৯২ ॥

ইমত কটাক্ষ হাঁসি কৰে লয় লাস ।
 মনত স্মৰে মাধৱৰ পৰিহাঁস ॥
 মোহন বংশিক বাস্তৱ অধৰ অমৃত ।
 মোৰ নাম ধৰি মোহিলা হামাৰ চিত ॥ ৯৩ ॥
 চুড়াত ময়ূৰপুচ্ছ চন্দ্ৰ চাৰু শোভা ।
 স্নখ জলে ৰমণী চুহ্মন মনোলোভা ॥
 বকুলিৰ পাখী যেন বাতুল অধৰ ।
 চৰণত প্ৰকাশে নেপুৰ স্তবৰ্ণৰ ॥ ৯৪ ॥
 ৰোমাঞ্চিত বাহু মেলি কাম ভাৱে আতি ।
 সবটীছে মাধৱক সহস্ৰ যুৱতী ॥
 তৰুণী ৰমণী গোপিনীৰ স্তন ভাৰ ।
 নিৰ্দ্দয় কৃষ্ণৰ হৃদে যেন বজ্ৰসাৰ ॥ ৯৫ ॥
 তাতে লাগি মৰ্দ্দিত মালতি মালাচয় ।
 ক্ৰীড়া দেখি স্তবাস্তৱ গণৰ বিস্ময় ॥
 ৰত্নাবলী সখীক বোলন্ত বাধাৰায় ।
 মাধৱৰ বিৰহে ক্ষণেকে প্ৰাণ যায় ॥ ৯৬ ॥
 যদ্যপি জীৱাবা সখি কহোঁ মিষ্ট বাণী ।
 এতি ক্ষণে ইঠাৰে কৃষ্ণক দিয়া আনি ॥
 কৃষ্ণৰ অধৰ যেন মধুৰ বাহন ।
 তাক দেখি স্বতন্ত্ৰে পিয়য় গোপীগণ ॥ ৯৭ ॥

সিকারণে কহেঁ। সখী মাধবক আন ।
 ইঠারতে অকলে কৰেঁ।হেঁ মধু পান ॥
 মাল্লৰ বাগৰ একতালী তাল যায় ।
 বাগৰ লক্ষণ শুনা জয়দেৱে গায় ॥ ৯৮ ॥
 নিতম্বিনী স্তম্ভৰে মালিতা য়েবে গাইলা ।
 সমস্ত বাগৰ যে মাল্লৰ ৰাজা ভৈলা ॥
 উপজিল ৰাগ গোট বেলা অবসানে ।
 উপজিল ৰাগগোট বত্ৰিশ লক্ষণে ॥ ৯৯ ॥
 উপজিলে ৰাগ বাৰে বাদ্যভণ্ড ।
 ব্যালিশ যে ৰাগে ধৰিলেক ছত্ৰদণ্ড ॥
 মাল্লৰ ৰাগ ৰাজাৰ মালসী পাটেশ্বৰী ।
 পাএ দেমাগ ভৈলা কুমাৰ ধন শ্ৰী ॥ ১০০ ॥
 দ্বাৰী ভৈলা বেলীৰাগ কটোৱাল শ্যাম ।
 চুত ধৰ কল্যাণ যে ৰাগ অনুপাম ॥
 চতুৰ্ভীতি চামৰ ঢোলায় চাৰি ৰাগে ।
 সিংহাসনে বসিয়া প্ৰকাশে মহাভাগে ॥ ১০১ ॥
 ছ্কাৰতে সমস্ত ৰাগৰ সেৱা লয় ।
 দেবাস্ত্ৰৰে সৰে যাক অবিশ্ৰামে গায় ॥
 কৈৰ পৰা ৰাগ গোট কৈত লৱে ঠায় ।
 শুনিয়ে ৰাগৰ কোন বাপ মায় ॥ ১০২ ॥

কৈবর্তী বাগৰ ভৈলা কন্যা কেই জন ।
 কহো শুনিয়োক বাগ যতোক লক্ষণ
 শূন্যতে জন্মে বাগ শূন্যতে লয় যায় ।
 হুকাৰে ভৈলেক গুরু ॥ বাপ মায় ॥ ১০৩ ॥
 সপ্তবৰ্গ বাগ কন্যা চুয় চুয় জন ।
 কহিলোঁ বাগৰ জানা ব্যাল্লিশ লক্ষণ ॥
 সমস্ত লক্ষণ চয় যে মাল্লবত বৈলা ।
 সমস্ত বাগৰ যে মাল্লব বাজা ভৈলা ॥ ১০৪ ॥
 মাল্লব বাগত তাল একতালি যাই ।
 বাধিকা কহন্ত নীজ সখীক বুঝাই ॥
 চলা সখী সহবে কৃষ্ণক আনিবাক ।
 বিচাৰিবা যি থানত আছে গোপীবাঁক ॥ ১০৫ ॥
 বতিভৰে গোপী সমে হাঁসন্ত মুৰাৰি ।
 পিন্ধি আছে গোপিনীৰ অলঙ্কাৰ কাড়ি ॥
 সেই মোৰ প্ৰাণপতি আনিদিয়া তাঁক ।
 মাধৱ আসিলা সখী জীয়াইলা আমাক ॥ ১০৬ ॥
 কেশিনিসুদন প্ৰভু উদাৰ চৰিত্ৰ ।
 সবাতো অধিক পুণ্য মোৰ মহামিত্ৰ ॥
 যতো পৰমার্থ নীৰাকাৰ নাৰায়ণে ।
 তথাপিতো কামাতুৰ মোক কৃপা শুণে ॥ ১০৭ ॥

অবশ্যে আসিবে কৃষ্ণ মোর কথা শুনি ।

উদার কৃষ্ণের গুণ দেখিবা আপোনি ॥

আঠ ঠাই ক্রীড়া করে কামিনী সমস্ত ।

শুনিয়েক তাহার নীর্ণয় যত যত ॥ ১০৮ ॥

ক্ষেত্রভূমি বাড়ি আরু ভগ্নদেব গেহ ।

নির্জ্জন ঘর আরু অরণ্যত বিশেষ ॥

নোজ থানে নদীতীরে জলত নমায় ।

বেশ্যা গণ ক্রীড়ি বাক এই আঠ ঠায় ॥ ১০৯ ॥

আসি পুনু আছো দেখা নিকুঞ্জ মন্দিরে ।

বাক বিমানত দেবগণে স্তুতি করে ॥

আক জানি কৃষ্ণক সহস্রে মাতি আন ।

মাধবক দেখিলে যুঝাইব মোর প্রাণ ॥ ১১০ ॥

শুতিয়া থাকিবো মই নিকুঞ্জ মন্দিরে ।

এথা আসি মাধব বশিব ধীরে ধীরে ॥

প্রথম সংগ্রামে মই লজ্জিত স্বভারে ।

বস্ত্রে কুচ উরুক ঢাকিবো সর্ব গারে ॥ ১১১ ॥

পটু চাটু বচনে পণ্ডিত বনমালী ।

যাচি আশি আপোনি ধরিব আঙ্কোরালা ॥

কিশলয় শয্যাত থাকিবো মই শুতি ।

সাবটীয়া অধব চুম্বিব যহু পতি ॥ ১১২ ॥

আমি ভয় লাজে আতি চিপিবো নয়ন ।
 মনত আকুল কামে যামিব বদন ॥
 মোৰ চিত্ত জানি কৃষ্ণে আলিঙ্গিবে ধৰি ।
 নিবহৰ দুঃখ বাণ কাঢ়ি লৈব হৰি ॥ ১১৩ ॥
 ষোড়শ শৃঙ্গাৰ বিচাৰিবো নাৰায়ণে ।
 আপোনি দেখাই বুলু বুলি থানে থানে ॥
 ষোড়শত অধিক দেখাইবো তিনি কলা ।
 বতিত জিনিয়া কাঢ়ি লৈবো মনমালা ॥ ১১৪ ॥
 কোকিল আকুল বাৰ চিত্ত বিয়াকুল ।
 খসিবেক খোপাৰ মালতি যুতী ফুল ॥
 ভাগৱত কৃষ্ণৰ বতিত মই ক্ষমা ।
 পাছে দৰ্শাইবো মই আপোন মহিমা ॥ ১১৫ ॥
 কাম শাস্ত্ৰ বিচাৰিয়া জানিচো লক্ষণ ।
 কামিনী বমন্তে ভাগবিনা ভিতো-জন ।
 কামিনী ক্ৰীড়িবে তাক পুৰুষ আকাৰে ।
 হেন কহে শুনা বতিশাস্ত্ৰ ব্যৱহাৰে ॥ ১১৬ ॥
 মাধৱৰ বক্ষঃস্থলে কৰিবো অপাৰ ।
 হৃদয়ত ঘষিবো নূতন স্তনভাৰ ॥
 কৃষ্ণে মোৰ কেশত ধৰিবে টানি টানি ।
 অলেখ চুম্বন দান দিবন্ত আপোনি ॥ ১১৭ ॥

মলয়া পবন শুনি ভুঙ্গাবীর বার ।
 ময়ূৰৰ নাদত বিবহে পুৰে গাৱ ॥
 তাকে জানি সত্বেৰে কৃষ্ণক মাতি আন ।
 নাধৱক পাইলে সে জুৰাই মোৰ প্ৰাণ ॥ ১১৮ ॥
 বাধাক শম্বোধি মাতিলেক বত্ৰাবলী ।
 থাকিয়োক মন স্তখে ন হৈবা বিকলী ॥
 আমি সবে থাকন্তে তোমাৰ হেন দুখ ।
 আজি পাইলে মাধৱক ন চাহিবো মুখ ॥ ১১৯ ॥
 এহি বুলি বাধাক নমীয়া বত্ৰাবলী ।
 চলি গৈলা মাধৱৰ সমীপক বোলি ॥
 শুনিয়োক আত অনন্তৰে কৃষ্ণ কথা ।
 গোপীগণ সমে মাধৱৰ ক্ৰীড়া যথা ॥ ১২০ ॥
 বাধাক নে দেখি কৃষ্ণে গোপীগণ মাঝে ।
 পৰম বিবহ মন ভৈলা যত্নবাজে ॥
 জদয়ত পাইলা বাধিকাৰ প্ৰেম জৰি ।
 মাধৱৰ পাৱত বান্ধিছে দৃঢ় কৰি ॥ ১২১ ॥
 বাধিকাক নে দেখিয়া মাধৱ মুৰাৰি ।
 সেহি থানে এৰিলা যতেক গোপ নাৰী ॥
 অন্তৰিছে জানিছে বাধিকা বোম্ব কৰি ।
 মন দুখে কৃষ্ণে তাঁকে ফুৰন্ত বিচাৰি ॥ ১২২ ॥

পতি মধ্যমান চেবে নাচে পদ্মারতী ।
 গুঞ্জরী বাগক জয়দেবে নিগদতি ॥
 যৈসানি বামৰ সেনা রখিলা বাবণি ।
 হনুমন্ত গৈলা আনিবাক সঞ্জীবনী ॥ ১২৩ ॥
 গন্ধ মার্দনত বীৰে প্রবেশিল যায় ।
 তিন কোটী গন্ধৰ্বক পাইলা সেহি ঠায় ॥
 ধৰ্ম্মে সে সহায় হনুমন্ত এক গোটী ।
 হেলা রূপে মাৰিল গন্ধৰ্ব তিন কোটী ॥ ১২৪ ॥
 আঠাইশ দিনে বীৰে গন্ধৰ্বক মাৰি ।
 সাগৰ মাতিল লবাইলেক মেরু গিৰি ॥
 আকাশৰ পৰা দেবে পুষ্প বৰখিল ।
 সেই আৰ্ত্ত বাৰতে গুঞ্জরী বাগ ভৈল ॥ ১২৫ ॥
 বাধিকাক বিচাৰি নাপাইলা নাৰায়ণে ।
 বিবহত বিকল ভৈলন্ত কামবাণে ॥
 মন দুখে মাধৱে বোলন্ত হৰি হৰি ।
 মোৰ অনাদৰে বাধা গৈলা বোষ কৰি ॥ ১২৬ ॥
 ব্রজবধূগণ সমে দেখি আতি শোকে ।
 জানিলেঁ বাধিকা বোষ কৰি গৈলা মোকে ॥
 মোৰ কেন দোষ মই না বাখিলেঁ যাচি ।
 বাধিকাৰ বিবহে প্রাণ ন বহয় আজি ॥ ১২৭ ॥

কিবা ধন জন চার জীবন আমার ।
 বাধা বিনা দেখেঁ মই দিনেতে আন্ধার ॥
 যাঁক থাকে চিন্তি মই মনত নিবিরেঁ ।
 ধিয়ানত বাধার কমল মুখ দেখেঁ ॥ ১২৮ ॥
 হেন প্রাণেশ্বরী বায় পাবে কোন ঠায় ।
 আনন্দে ক্রীড়িলো চন্দ্রাবলী বাত্রি পায় ॥
 বাধা বিনে বন মাজে বুথা কৰো শোক ।
 কলৈ গৈলা প্রাণেশ্বরী আশ্বাসিয়ে মোক ॥ ১২৯ ॥
 ধ্যান কৰি বাধিকাক হৃদয়ত পাই ।
 কৰ জোর কৰিয়া মাতন্ত বদুৰাই ॥
 এনে দোষ না ধৰিয়া আউৰ বারম্বার ।
 প্রাণেশ্বরী বাধা দোষ ক্ষেমিবা আমার ॥ ১৩০ ॥
 মোৰ খঙ্গে ক্ষীণ ভৈলা ধৰিলাহা দোষ ।
 চৰণত ধৰি কহো ন কৰিবা বোষ ॥
 বাধিকার বিবহে কৃষ্ণৰ দহে তনু ।
 কামদেব ছিদ্র পাই তুলি লৈলা ধনু ॥ ৩১ ॥
 বতিপতি মনে মনে কৰিলা টঙ্কাৰ ।
 এহি কৃষ্ণে দেৱক জিনিছে বারম্বার ॥
 আজি দেখো কি কৰন্তু পৰি মোৰ হাতে ।
 এহি বুলি ধনুবাণ ধৰি আথে বেথে ॥ ১৩২ ॥

ব্রহ্মা বিষ্ণু মহেশ্বর যিতো শৰে বশ্য ।
 ত্রিভুবন জিনিয়াছে। গন্ধৰ্ব মনুষ্য ॥
 সেই শৰ কৃষ্ণক জুইলা লক্ষ কৰি ।
 চৰাচৰ কম্পিলা লৰিলা হেমগিৰি ॥ ১৩৩ ॥
 মাধৱে গুণন্ত মোক শৰ মাৰে ধৰি ।
 সপোনত নোহিকে ইহাৰ মই বৈৰি ॥
 মহাদেৱ বৈৰি তাৰ উপৰি জন্মৰ ।
 অকাৰণে শিব বুলি মাৰে মোক শৰ ॥ ১৩৪ ॥
 পৰম দুখত অকাৰণে দুখ পাঁও ।
 চিনা দিয়া কামদেৱ দুৰ্গত এৰাও ॥
 হেৰা কামদেৱ মোক ন কৰিবা শৰ ।
 নোহো তজু বৈৰি মই উপৰি জন্মৰ ॥ ১৩৫ ॥
 মলয়া চন্দন তুল্য শৰীৰ আমাৰ ।
 ভস্ম বুলি আত তুমি ন কৰিবা শৰ ॥
 স্নানাল সদৃশ হাৰ গলে আছে। ধৰি ।
 সৰ্পমালা বুলি নামাৰিবা টান কৰি ॥ ১৩৬ ॥
 কণ্ঠে পিঙ্গ আছে। নীল পল্লব পত্ৰৰ ।
 কালকূট বুলি আত নাহানিবা শৰ ॥
 নানা বৰ্ণ ভৈলা মোৰ কস্তূৰী কুমুম ।
 চিত্ৰ পত্ৰ জানিবা নুহিকে বাঘ চাম ॥ ১৩৭ ॥

নুহিকে ভাসুৰা তথাপিভো হেন কথা ।
 বাধাৰ বিৰহে মোৰ হেনয় অৱস্থা ॥
 তজু প্ৰাণ বৈৰি যিভো গোবীপতি হৰ ।
 অকাৰণে মোক প্ৰতি ন কৰিবা শৰ ॥ ১৩৮ ॥
 এহি বুলি পৰিচয় দিলা নাৰায়ণ ।
 কামদেৱ তথাপিভো নেৰিলন্ত বাণ ॥
 হেন দেখি মনত গুণন্ত দামোদৰে ।
 আপদত পৰিলে দুৰ্জনে হেন কৰে ॥ ১৩৯ ॥
 দুৰ্জ্ঞানক বড় কৰি তৰিবে দুৰ্গতি ।
 হেন জানা ন্যায় পথ শাস্ত্ৰৰ সন্মতি ॥
 এহি বুলি স্থিৰ কৰি আপোনাৰ মন ।
 কামক সম্বোধি বুলিলা চাৰুবচন ॥ ১৪০ ॥
 শুনা কামদেৱ তুমি নকৰা সঙ্কান ।
 বচনেক বোলো তাৰ শুনিয়ে নিদান ॥
 জগতৰ পতি তুমি অদভুত বৰ ।
 ইন্দ্ৰিতে জানিলো তুমি যত চৰাচৰ ॥ ১৪১ ॥
 স্তবতে মোহিত সবে বিক্ৰমে তোমাৰ ।
 মৰাক মাৰিলে কত ফল আছে তাৰ ॥
 আমাক মাৰিলে যশ পাইয়া কত মান ।
 না টানিবা ধনু না মাৰিবা পুষ্পবাণ ॥ ১৪২ ॥

তথাপি তো কামদেব শব মাৰে দেখি ।
 ক্রোধে বাক্য বুলিলন্ত কটাক্ষে নিৰখি ॥
 শুনা কামদেব তোক কিচো নাই ডৰ ।
 কি কৰিবে পাৰশ-পুষ্পৰ ধনু-শৰ ॥১৪৩॥
 হৃদয়ত লাগি বাধিকাৰ দৃষ্টিবাণ ।
 সকল শৰীৰ পোৰে হয় খান খান ॥
 যিতো সহিলেক বাধিকাৰ দৃষ্টি শৰ ।
 তাত কৰি তোৰ বাণ কত মান বৰ ॥১৪৪ ॥
 এহি বুলি মাধৱে কবন্ত শোক যথা ।
 বাধিকাৰ দূত আসি মিলিলেক তথা ॥
 গলত পিন্ধিয়া পুষ্প মালতিৰ হাৰ ।
 মাধৱৰ পাৱত কৰিলা নমস্কাৰ ॥ ১৪৫ ॥
 মাধৱে দেখন্ত বাধিকাৰ প্ৰাণসখী ।
 বাৰ্ত্তা পুচিলন্ত কৃষ্ণে সলোতক আখি ॥
 বহিয়োক বত্সাবলী শুনু একে মনে ।
 প্ৰাণপ্ৰিয়া বাধিকা আচন্ত কোন বনে ॥১৪৬॥
 হেন শুনি বত্সাবলী দিলন্ত উত্তৰ ।
 বাধিকাক তুমি সখী কৰি আছা বৰ ॥
 তুমি যেন কৰি আছা সত্ৰকো ন কৰি ।
 তজু আশা কৰিয়া জীৱন্তে আছে মৰি ॥১৪৭॥

তুমি যেন নিদারুণ জগততে সাঁৰ ।
 ই দোষ তোমাৰ নাই ঘাটী বাঁধকাৰ ॥
 মিছা তেনে মৰে সখী কৰি অসন্তোষ ।
 মনে শুনি চাছিলে বাধাৰ নাই দোষ ॥১৪৮॥
 ঐজাতী অল্পমতি যদ্যপি নাগৰ ।
 স্বভাৱত ব্যাস্রমুখ দেখি হৰিণৰ ॥
 মুখ দেখি হৰিণ সকলে মোহ ঘাই ।
 বাঘৰ আকাৰ গাৱে ধৰি ধৰি থাই ॥১৪৯॥
 মাধৱে বোলন্ত শুনিয়োক বত্ৰাবলী ।
 কোন স্বৰ্গ পাইবি তই মৰাক মাৰিলি ॥
 এক তাল চেৰে চেৰে নাচে পদ্মাবতী ।
 কৰ্ণাট ৰাগত জয়দেৱে নিগদতি ॥ ১৫০ ॥
 নীলবৰ্ণ পুৰুষৰ মন্দিৰ হাতত ।
 চাৰি হস্তদন্ত জলে দক্ষিণ কৰ্ণত ॥
 স্তুতি কৰে দেৱতা অশ্বৰ গণে মিলি ।
 ই সব লক্ষণে কৰ্ণাট ৰাগ বুলি ॥ ১৫১ ॥
 বত্ৰাবলী কুমুদ ৰাধাৰ কথা কহে ।
 পদম বিকল ৰাধা তোমাৰ বিৰহে ॥
 বিৰহত গাৱ পোৱে নজানয় তাক ।
 বতাসক ভৰ্জিয়া নিন্দিয়া বোলে বাক ॥১৫২॥

ଯଳୟା ଚନ୍ଦ୍ରନ ବନେ ସର୍ପର ନିଳୟ ।
 ତାହାତେ ଲାଗିଯା ଇତୋ ବତ୍ତାସ ଆସୟ ॥
 ସର୍ପ ବିଷ ବହି ବାୟୁ ଉଠୁୟାହି ଆନେ ।
 ସେହି ଜୁୟେ ଗାର ପୋବେ ନ ଧାକାର ଜ୍ଞାନେ ॥ ୧୫୭ ॥
 ଶୀତଳ ଚନ୍ଦ୍ରନେ ପୁନୁ ଗାର ଲୁଞ୍ଜୁରାୟ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ବଶି ଲାଗି କିବା ପୋବେ ସର୍ବକାର ॥
 ସେହି ବେଳା କାମଦେବେ ଜୁବିଲେକ ଶର ।
 ଦେଖି ବାଧା ଦେବୀୟୋ ଆକୁଳ ଡିଳା ବର ॥ ୧୫୮ ॥
 ନାରୀକ ପୁରୁଷ ମାବେ ଏହି ଆତି ଶୋକ ।
 କୋନ ଥାନେ ପଶିବୋ ବାଧିବେ କୋନେ ମୋକ ॥
 ଏହି ବୁଲି ତୋମାକ ବାଧା ହୃଦୟତ ପାଇ ।
 ଯଦନ ଶରକ ଭୟେ ଥାକନ୍ତ ଲୁକାହି ॥ ୧୫୯ ॥
 କାମଦେବେ ଯତ ଶର ମାବେ ବାକେ ବାକ ।
 ତେମାବ ଶରୀରେ ପାରି ନ ପାରେ ବାଧାକ ॥
 ଯତ ଶର ତୋମା ପାରିଛେ ଠାୟେ ଠାୟେ ।
 ଜାନି ଶୁନି ଆପୁନି ପ୍ରମାଣ ପାରି ଗାୟେ ॥ ୧୬୦ ॥
 ଅନନ୍ତବେ ବାଧିକା ମନତ ମାନ କାରି ।
 କାମଦେବ ଶବେ ବର ଦୁଃଖ ପାନ୍ତ ହାରି ॥
 ହୃଦୟତ ଆଶା ତୁନି ବାଧିବାକ ମନେ ।
 କବଚ ସଦୃଶ ଡାକି ଥିଲନ୍ତ ବସନେ ॥ ୧୬୧ ॥

কামদেৱে শৰ প্ৰহাৰন্তু যেই কাতি ।
 ৰাধিকা তোমাক ৰাখে পদ্মপত্ৰ পাতি ॥
 পদ্ম পত্ৰ বাকু ভৈলা কবচ বসনে ।
 পাৰি হুইয়া তোমাক ৰাখিলা ঘোৰবনে ॥১৫৮॥
 মাধৱে বোলন্তু কথা অদভুত বৰ ।
 হৃদয়ত লুকাইবাক পাৰে কোন নৰ ॥
 হৃদয়ত আছে মই অন্তৰ্য্যামী হৰি ।
 সমৰত মোক লুকাইবেক কেন কৰি ॥ ১৫৯ ॥
 নিৰাকার ৰূপে যিতো আছে দামোদৰ ।
 তান গাৱে কেন মতে পৰে কামশৰ ॥
 পদ্মপত্ৰে বাকু পাতি ৰাখয়ে কেমনে ।
 নাহিকে আজলি নাৰী ৰাধাৰ সমানে ॥১৬০ ॥
 শুনিয়েক ৰত্নাৱলী তুমি মোৰ মিত্ৰ ।
 অমৃতৰ সমস্বাদ ভক্তৰ চৰিত্ৰ ॥
 তোমাৰ আগত মই কহো মিষ্ট বাক ।
 ৰাধিকাৰ কথা কহি জীয়াইলা আমাক ॥১৬১॥
 ৰত্নাৱলী বোলে কথা শুনা মন কৰি ।
 ৰাধাক চলিলা তুমি টেণ্টনালী কৰি ॥
 সহজে চঞ্চলী নাৰী হৃদয়কোমলী ।
 তাক কি কুশলে ৰাখে দুৰ্জকামে পালি ॥১৬২॥

সাধু দেখি লোকে যেন কহয় বিশ্বাস ।
 সৰ্বস্বক কাড়ি লই কৰে সৰ্বনাশ ॥
 সেই মতে ভুমিয়ে কৰিলা টেণ্ট নালি ।
 যাতে আমি নাৰীগণ অবোধ গোৱালী ॥ ১৬৩ ॥
 আন কিবা এত মান কৰিবে শকত ।
 এবে শুনা ৰাধাৰ আৰৱ কথা যত ॥
 মৰণক আশা কৰি ভীষ্ম বীৰবৰ ।
 যেন শৰ শয্যাত শুতিছে নিবন্তৰ ॥ ১৬৪ ॥
 সেই মতে ৰাধা পুষ্প শৰশয্যাত পায় ।
 ব্ৰত ধৰি তোমাক আচন্ত বাট চায় ॥
 বুলিবা পুষ্পৰ শয্যা পৰম কোমল ।
 তাক শৰশয্যা বোলে গোপীকা-সকল ॥ ১৬৫ ॥
 ব্ৰত ধৰি যিতো জনে আছে মৰিবাক ।
 শৰৰ শয্যাত কিনো গীড়া কৰে তাক ॥
 প্ৰিয়াৰ বিয়োগ যিতো পুষ্পশয্যাময় ।
 তাক কিনো স্মৃথ বুলি প্ৰাণৰ সংশয় ॥ ১৬৬ ॥
 তোমাক নাপাই ৰাধা ক্ৰন্দন কৰন্ত ।
 দুই চক্ষু ধাৰা সাৰে লোতক বহন্ত ॥
 দেৱগণে আসি বিমানত থাকি বোলে ।
 ৰাধিকাৰ মুখ গোটে পদ্য সম জ্বলে ॥ ১৬৭ ॥

অযুতেক পুত্ৰ যাৰ শুনিয়ে শ্রবণে ।
 হৰিৰ আসল ক্ৰীড়া দেখা বিদ্যমাণে ॥
 দুই চক্ষু বোলে তাৰা মেঘ দুই থান ।
 ক্ৰন্দনক বৃষ্টি তাৰা বোলে বিদ্যমান ॥ ১৬৮ ॥
 কেহো বোলে পদ্য নুহি চাহ ভাল কৰি ।
 পূৰ্ণচন্দ্ৰ গোট যেন আছে মায়া ধৰি ॥
 যাৰ বশ্মি প্ৰকাশ কৰয় দিশ পাশ ।
 লুকাই আচন্ত আমাত এৰি আশ ॥ ১৬৯ ॥
 দক্ষৰ সাপত হেন আন গতি ভৈলা ।
 ৰাতল দন্তক বোলে ৰাহু লাগলৈলা ॥
 দুই ওঠ চিপিল। দশন আৰ কৰি ।
 দেবে বোলে চন্দ্ৰেমে ৰাহুক আছে ধৰি ॥ ১৭০ ॥
 শূনি আছে। ৰাহুৰ বিক্ৰম ঠাই ঠাই ।
 পৰ্কেৰ পৰ্কেৰ চন্দ্ৰক গিলন্ত লাগ পাই ॥
 আজি দেখে। চন্দ্ৰেশে ৰাহুক গিলি থৈলা ।
 অদভুত উপমা ৰাধাৰ পাশ ভৈলা ॥ ১৭১ ॥
 সেই বেলা ৰাধিকা গুনন্ত মনে মনে ।
 কামদেৱক স্মৰিলন্ত তোমাৰ নিদানে ॥
 কামদেৱ চৰণে কাতৰ কৰে ধৰি ।
 তেহে আনিবাক পাৰে মাধৱক হৰি ॥ ১৭২ ॥

এহি বুলি আপোনাৰ ভৰি তলুৱাতে ।
 কামদেৱ মূৰ্ত্তিক লেখিলা দেৱি তাতে ॥
 কস্তূৰী কুম্ কুম বৰ্ণ কৰিলন্তু কালা ।
 গলত লেখিলা দিব্য বৈজয়ন্তি মালা ॥ ১৭৩ ॥
 মগৰ বাহন পাছে লেখিলা পাছত ।
 ৰত্নময়-কুণ্ডল যে কিৰীটী কৰ্ণত ॥
 হাতত লেখিলা পুষ্পময় দিব্য বাণ ।
 স্তনত আৰোপি দিলা পঞ্চ মুখ বাণ ॥ ১৭৪ ॥
 সেই অস্ত্ৰ সেই বস্ত্ৰ সেই ভৰি হাত ।
 কামদেৱ সাক্ষাতে কেৱলে নাহি মাত ॥
 দেখি ৰাধা লাজে বস্ত্ৰ তুলি লৈলা মাথে ।
 চৰণত প্ৰণাম কৰিলা আথে বেথে ॥ ১৭৫ ॥
 গোচৰ কৰন্তু ৰাধা চৰণত ধৰি ।
 তোমাৰ গুণক প্ৰভো কহিতে না পাৰি ॥
 যাৰ হেতু দেৱাসুৰ গন্ধৰ্ব মনুষ্য ।
 সকল সংসাৰ প্ৰভো হোৱে তিৰি বশ্য ॥ ১৭৬ ॥
 সিকাৰণে লাজ এৰি মাগোঁ তজু আগে ।
 নন্দৰ পুত্ৰক প্ৰভো মোহিবাক লাগে ॥
 ধৰি আছোঁ ধনু যেই পুষ্পবাণ হানি ।
 এতিফণে আপোনি কৃষ্ণক দিয়া আনি ॥ ১৭৭ ॥

হেন শূনি মাধৱে হাসিলা খল খলী ।
 বহ্নাক বোলন্তু বাধা পৰম আজলি ॥
 চৰণত কামদেৱ লেখিলা গোপিনী ।
 কিমতে মাতন্তু তাক আপোনা আপোনি ॥১৭৮॥
 বাধিকাৰ কথা শূনি হাসি হাসি মৰি ।
 পাছে কি কৰিলা কহিয়োক প্ৰাণেশ্বৰী ॥
 বহ্নাবলী বোলে জানো কথা সাজোপাঙ্গে ।
 মখে হৰি হৰি বোলা হৃদয়ত বসে ॥ ১৭৯ ॥
 তৃণ খাই জীয়ে পশু অৰণ্যত থাকে ।
 কোন দোষ কৰিয়াছে ব্যাধে মাৰে তাকে ॥
 জল খাই জীয়ে গৎস জল সে জীৱন ।
 কোন দোষে তাহাকে কৈবৰ্ত্তে কৰে চন ॥১৮০॥
 লতা প্ৰায় জীয়ে মাধু সন্তে সে জীৱন ।
 খলুৱা তাহাৰ শত্ৰু ভৈলা কি কাৰণ ॥
 এই তিনি বৈনী আকাৰণ জগতত ।
 তোমাক লেখিলোঁ প্ৰভো তাহাৰ আগত ॥১৮১॥
 পৰম অবোধ আমি গোৱালৰ নাৰী ।
 পতি পুত্ৰ এৰি ভজিলোহোঁ নিবিচাৰি ॥
 ব্যাধে যেন হৰীণক মাৰে শৰে হানি ।
 হুমিয়ো বাধাক মাৰা বিবহ অগমী ॥ ১৮২ ॥

নানা ভাৱ ৰাধিকা কৰয় যত যত ।
 দিন বঞ্চিবাক হেতু বিৰহ কালত ॥
 বিৰহিণী কণ্ঠা সবে বিৰহৰ ধানে ।
 চিত্ৰ কৰ্ম কৰি তেবে পতিয়াৱে মনে ॥ ১৮৩ ॥
 তোমাক না পাই ৰাধা বিৰহ অনলে ।
 কাম দেৱ লিখিলন্ত চৰণৰ তলে ॥
 কতো বিৰহিণীয়ে দেৱক পূজা কৰি ।
 কতো গীত গাবন্ত শ্ৰামীক মনে ধৰি ॥ ১৮৪ ॥
 শুক সাবী পঢ়াবয় পালটাৱে মন ।
 এহি মতে কাল বঞ্চে বিৰহিণীজন ॥
 তোৰ বিৰহে ৰাধা চিত বিৰাকুল ।
 এতেকে কৰত কাল বঞ্চিবাৰ ছল ॥ ১৮৫ ॥
 তাতে আৰু কথা আছে নকহিতে মন ।
 নকহিলে মহন্তৰ আঙ্গা হোৱে চন ॥
 সি কাৰণে বোলো মেবে শুনা কথা সাব
 তোমাক না পাই ৰাধা বাতুল আকাৰ ।
 এতি প্রতি ৰাধিকা বোলন্ত মনে ঘনে ।
 চৰণত পৰো দোষ ক্ষেমা নাৰায়ণে
 ধ্যান কৰি ৰাধিকায়ৈ হৃদয়ত পাই ।
 চৰণত পৰিয়া কান্দিলে ৰাধা বাই ॥ ১৮৬ ॥

গোপিনী আলাপ চিহ্ন দেখি সৰ্ব্ব গাৰে ।
 পুন ৰোষ পাতিলা বাধিকা ক্ৰোধ ভাৰে ॥
 মোক এৰি আনক ভজিলা নাৰায়ণে ।
 পিঠি দিয়া ৰোষ পাতি গুণে মনে মনে ॥ ১৮৮ ॥
 কাতৰ কৰাইবো মই দান্তে তৃণ ধৰি ।
 তেবে সে সান্ধল মই গোৱাল বিৱাৰী ॥
 পুনৰপি বাধিকা গুণয় মনে মনে ।
 খানিতেকে কতেৰ কৰিবে নাৰায়ণে ॥ ১৮৯ ॥
 ভাৱনা সে কৰন্তুস্বৰূপ কিছো নাই ।
 বিলাপ কৰন্তু শোকে বিমূৰ্চ্চিত হুই ॥
 মাধৱে বোলন্ত বত্ৰাবলী বৰ নাৰী ।
 কোন থানে আচয় বাধিকা প্ৰাণেশ্বৰী ॥ ১৯০ ॥
 কৰযোনে বোলো হেৰা কথা শুনিয়োক ।
 বাধিকাক দেখাই দিলে প্ৰাণ দিয়া মোক ॥
 বত্ৰাবলী বোলে কৃষ্ণ শুনা মোৰ বাক ।
 বাধিকাক দিলে প্ৰভু কি দিবা আমাক ॥ ১৯১ ॥
 মাধৱে বোলন্ত শুনিয়োক প্ৰাণেশ্বৰী ।
 জগতৰ সম্পত্তি মিলোক আজি ধৰি ॥
 দেৱাস্থৰ নাগ যক্ষ গন্ধৰ্ব মনুষ্য ।
 আজি ধৰি সকলে তোমাৰ হোক বশ ॥ ১৯২ ॥

বত্কাৰলী বোলে প্ৰভো নলাগয় আক ।
 বাধাৰ সেৱাত মই সবে পাইবো তাক ॥
 মাধৱে বোলন্ত তেবে লৈয়োক মুকুতি ।
 ব্ৰহ্মা হৰ পুৰন্দৰে বাঞ্চে দিনে ৰাতি ॥ ১৯৩ ॥
 যি কাৰণে ব্ৰহ্মা হৰে কৰন্ত সেৱলি ।
 তাহাকো ন লাগে বুলিলন্ত বত্কাৰলী ॥
 তোমাৰ চৰণ যিতো কৰিয়াছোঁ সাৰ ।
 তাতো কৰি অধিক মুকুতি কোন চাৰ ॥ ১৯৪ ॥
 মাধৱে বোলন্ত তুমি মনে কৰি সাৰ ।
 যিবা ধন লাগে তুমি খুজিয়োঁ আমাৰ ॥
 বত্কাৰলী বোলে গোপীকাৰ প্ৰাণবৈৰী ।
 নাহি ধন তোমাৰ মোহন বংশি সৰি ॥ ১৯৫ ॥
 আন কিছো নাই ধন নামাগো তোমাৰ ।
 বংশি দান দিয়া প্ৰাণ চোৰ গোপীকাৰ ॥
 তুমি বংশি বায়া যি বেলাত মনোহৰ ।
 বিৰহত পুৰিমৰো গোপী নিৰন্তৰ ॥ ১৯৬ ॥
 সেই বংশি আমিসবে বজাইবোহঁ স্তখে ।
 তেবেসে জানিবা বিৰহৰ যত দুঃখে ॥
 মাধৱে বোলন্ত কহা উপহাস এৰি ।
 বংশি বড় কোন ধন আপনাত কৰি ॥ ১৯৭ ॥

বদ্বারলী বোলে ভাল কহিলা আমাক ।
 সখীৰ পাশক নিবে নাপাৰো তোমাক ॥
 তযুগাবে গোপিনী বমণ চিহ্ন দেখি ।
 ক্ৰেধে মোক খঞ্জিৰন্তু বাধাৰায় সখী ॥১৯৮॥
 তুমি ঐতে থাকা প্রভো ময় যাওঁ আগে ।
 ইতোকথা বাধিকাত পুছিবাক লাগে ॥
 মাধৱৰ দুঃখ জানি মনত স্মৰি ।
 সেই বেল। আসিলেক স্ককণী শুন্দৰী ॥১৯৯ ॥
 স্ককণীক দেখি কৃষ্ণে বাহুমেলি আনি ।
 পদ্মাসনে কোলাত বৈসাইলা চক্ৰপাণি ॥
 বদনে চুম্বন দিয়া সাবটী ছুই হাতে ।
 তুলসীৰ মালা গাঁথি পিন্ধাইলা খোপাতে ॥২০০॥
 বৃক্ষ শিলা বাৰে দেৱতাৰ মোহে চিত ।
 একদিনা শুনি কৃষ্ণে স্ককণীৰ গীত ॥
 পৰ্বতত পোত গৈল মাধৱৰ ভৰি ।
 আজিয়ে সূচায়ে তাক গোবৰ্দ্ধন গিৰি ॥২০১॥
 স্ককণী বোলয় প্রভো নকৰ সংশয় ।
 বাধিকাক দিবো ময় বুলিলো নিশ্চয় ॥
 এহি বুলি স্ককণীয়ে অনেক প্রবন্ধে ।
 বাধিকাক পাইলা পাছে কুসুমৰ গন্ধে ॥২০২॥

দেখিয়া বাধিকা উঠিলন্ত গাৰ লাৰি ।
 ভ্ৰুগন্ধিত পুষ্পৰ আসন দিলা পাৰি ॥
 শুনি আছে বাধাদেৱী প্ৰেমৰ পৰম ।
 কথা এক কহিলা স্নকণ্ঠী মনোৰম ॥ ২০৩ ॥
 দেৱ লোকে ব্ৰাহ্মকৰে মনুষ্যৰ কায় ।
 ই হেন শৰীৰ সখী বিফলে সে যায় ॥
 যোগিগণে যাহাঁকে নপাৱে ধ্যান কৰি ।
 তোমাৰ নিমিত্তে প্ৰভো উত্ৰাৱল হৰি ॥ ২০৪ ॥
 মুণিগণে চিন্তাকৰি চিন্তিয়া নপায় ।
 কৰিয়া সংসাৰী হোৱে জানিবা নিশ্চয় ॥
 হেন কৃষ্ণে তোমাক বিচাৰি ফুৰে বনে ।
 পৰম অবোধ দেখোঁ তোমাৰ লক্ষণে ॥ ২০৫ ॥
 ৰূপক তালৰ ৰাগ বৰাৰি উত্তম ।
 ৰাগৰ লক্ষণ কহোঁ শুনা মনেৰম ॥
 দিব্য কোটি ৰূপৱতী কন্যা নিজ সঙ্গে ।
 অলঙ্কাৰে মনিক কচাৱে মন ৰঙ্গে ॥ ২০৬ ॥
 আপোনাৰ অলঙ্কাৰ পিন্ধিনন্ত কাঢ়ি ।
 চামৰ ঢুলায়া তাক নেই আগবাঢ়ি ॥
 দেৱতাৰ পুষ্পমালা কণ্ঠত পিন্ধাইলা ।
 নমস্কাৰ কৰি কন্যা শয্যাত বসাইলা ॥ ২০৭ ॥

তুচ্ছ হইয়া স্বামীৰ সন্মান দিলা কাঢ়ি ।

বৰাৰি বৰিলা স্বামী চৰণত ধৰি ॥

জয় জয় ফুকাইলা সিদ্ধ মুনিগণ ।

দেখি সৰ্ব্বজনে ভৈল আনন্দে মগন ॥ ২০৮ ॥

ব্রহ্মাদেৱে পূৰ্ণাহুতি দিলা বঙ্গ কৰি ।

এতেক লক্ষণে ৰাগ বুলিলা বৰাৰি ॥

তোমাৰ বিৰহে সখী দুখপান্তু হৰি ।

মলয়া পৰন যিথানত প্ৰাণেশ্বৰী ॥ ২০৯ ॥

শয্যাএৰি ধৰণিত কৰন্তু শয়ন ।

তযু নাম ধৰি কৃষ্ণে কৰন্তু ক্ৰন্দন ॥

ঘনে ঘনে মাধৱে দিলন্ত বংশি ডাক ।

আইস ৰাধা প্ৰাণেশ্বৰী আলিঙ্গা আমাক ॥ ২১০ ॥

বিশ্বাস নকৰা যদি বচন আমাৰ ।

শুনিয়োক নীজ নাম বংশিত তোমাৰ ॥

কৰ্ণপাতি ৰাধিকা শুনিলা মন কৰি ।

ডাকন্ত ৰাধিকা বুলি নীজ নাম ধৰি ॥ ২১১ ॥

লাজে আৰ হুইৰে লাগি বস্ত্ৰ মাত্ৰ টানে ।

গুপ্ত বেকত ভৈলা বংশিৰ নিদানে ॥

শাশুৰী ননন্দী ছয়ো মোৰ প্ৰাণবৈৰী ।

নময় ন জানি বংশী ডাকে নাম ধৰি ॥ ২১২ ॥

স্নকণ্ঠী বোলয় সখি ন কৰিবা লাজ ।
 সবাবে হৃদয় পশি আছে যত্ন-ৰাজ ॥
 ভয় নিন্দা অধম অসূয়া যতচাৰ ।
 ইহাঙ্ক ভজিলে পাৰে সংসাৰেৰ পাৰ ॥ ২১৩ ॥
 আকে জানি সখি মনে তেজিয়া বিকল ।
 কৃষ্ণক ভজিয়া জন্ম কৰিয়ো সাঁফল ॥
 ব্রহ্মা আদি ধিয়ানত যাক লাগ পাই ।
 চৰণৰ ধূলি লন্ত মুগ্ধুট ভৰাই ॥ ২১৪ ॥
 মধুৰ মূৰ্ত্তি কোটি কন্দৰ্পক জিনি ।
 যিতো রূপ দেখি প্রভো বিস্ময় আপুনি ॥
 চলা চলা নিতম্বিনি শুনা মোৰ বোল ।
 কৃষ্ণৰ মধুৰ রূপে চাপি দিয়া কোল ॥ ২১৫ ॥
 নিবোধিবা নেপুৰক পয়ানৰ হন্তে ।
 গোপীগণে পাইবে সাৰি পথত চলন্তে ॥
 হাতক জুৰিলা স্নকণ্ঠীৰ বাক্য পাই ।
 চলিবাক সাজনি সাজিলা বাধা ৰাই ॥ ২১৬ ॥
 বোলে ৰাম সৰস্বতী দেখা কেন মত ।
 কৃষ্ণক জানিবে পাৰি সন্তৰ সঙ্গত ॥
 সন্তৰেসে স্নখত নামৰ জন্ম ভৈলা ।
 এতেকে নিস্তাৰ হেতু সংসাৰত বৈলা ॥ ২১৭ ॥

বামনাম নৌকাএরি কোনে বাইবা তরি ।
 ভবাদিয়া যদি যাবে নতু আসে বুঝি ॥
 কহে বাম সবস্বতী এহি তহু সাব ।
 বাম বাম বুলি হোরো স'সাৰব পাৰ ॥২১৮॥

লেচারী ।

শুকগীৰ বাক্য মনোহর, শুনি বাধা উঠি অনন্তর
 নেতবস্ত্রখানি পিন্ধিলা গারে মেৰাই ।
 নিতম্ব মৌবনী ক্ষীণ কটী, বহুব মেখলা বান্ধে আটি,
 যেন ফলভৰে ভাঙ্গিবো পৰয় ডাল ॥২১৯॥
 বস্ত্রে ঢাকিলেক দুই স্তন, মেঘে ঢাকে যেন পূৰ্ণচান,
 যদি আৰ হোৱে তথাপিতো গৌৰবৰ্ণ ।
 তথাপিতো জ্বলে দুইস্তন, ঢাকিবে নোৱাৰে একোতন
 আকাশত প্রকাশন্ত যেন দুই চন্দ্র ॥২২০॥
 বিমানত বসি দেৱগণে, বিয়াকুল-চিত্ত কামবাণে
 স্তনভৰে হাণ্ডিতে হালে কৃশ-কঙ্কাল ।
 হাতেনানা পুষ্পগুচ্ছ লৈয়া, চলিযান্ত দেবীমন্ত হুয়া
 হুৰত কৰ্মত জিনিবো আজি গোপাল ॥ ২২১ ॥

স্মৃতিকান্দেয়াঁকত্রকাদেবে, আলিঙ্গি ধরিবে মোর গায়ে,
তেবে গুছে ইতো মোর কামশর জুই ।

বোলে দেবগণে জানাসাব, 'নাৰী'রূপে ক্ষেত্রী অবতার,
যুদ্ধক প্রবন্ধে মাধবক খেদি যাই ॥ ২২২ ॥

বোলে বাক অন্তদেবগণে, কৃষ্ণক শুমরি বঙ্গমনে,
ঘোর গদা ধরি বণক চলিলা বাই ।

সাবাকে এঁর কৃতাজ্জলিকরি, কার্য্যক দেখিলো নেত্রভরি,
আজি র যুদ্ধ ত হাৰিব জানো কানাই ॥ ২২৩ ॥

বস্ত্রক কবচে বোলে তাত, কবচ উপরে কণ্ট। যত,
ঘোণ যুদ্ধে বিকি মুচ্ছিত ক্লেত্রিয়গণ ।

বাধার হৃদয় স্তন দুই, লোহার কণ্টক সম হুই,
তার বিষে কৃষ্ণ হুইবে আজি অচেতন ॥ ২২৪ ॥

যেবে বণ জিনো দামোদর, তেবে বঙ্গ হৈবে পুরুষর,
বাধার জয়ত কৌতুক নাৰী সবার ।

এহি বোলি বুলি দেবগণে, কৃষ্ণর জয়ক সাধে মনে,
সাধে দেব নাৰীগণে জয়ক বাধার ॥ ২২৫ ॥

কপূর তাম্বুল তুলি ধরি, স্বর্ণ সফুরা ভরি পুরি,
বত্মাবলী উঠি হরিতে দিলা গোচর,

শুনিয়ে বচন বাধাবাই, যাচি গৈলে পুন্মু মান্য নাই,
নাৰী কোন আন পুরুষক খেদি যাই ॥ ২২৬ ॥

ইতো কথা বব অদ্ভুত, লোকত বৈলাশ অযুগুত,
 তুমি লাজ ভৈলে আমি বহো কোন ঠাই ।
 ববব জিবাৰি যেন স্মৰি, পবম কঠিন দেব হৰি,
 তান পাশে তুমি যাচি যাবা কেন কৰি ॥ ২২৭ ॥
 বন্ধুৰ পৰীক্ষা পাই ভালে, জলৰ প্ৰমাণ পদ্যনালে,
 যদি ইচ্ছা আছে আপুনি নাশিলা কেনে ।
 এৰি ঘৰ পতি পুত্ৰ গণ, বন অৰণ্যৰ পশু যেন,
 তথাপি আমাক স্নেহ নাই তান মনে ॥ ২২৮ ॥
 বত্ৰাবলী কথা শুনি বাই, আসনে বসিলা ফিৰি যাই,
 শুকণীক বোলে কৃষ্ণক ইঠাৰক আন ।
 বাম সৰস্বতী বোলে সাৰ, বিবহ শুনিয়ো বাধিকাৰ,
 এবেসে জানিলোঁ হৰি আইবা ইতো থান ॥ ২২৯ ॥

ঝামুৰি ।

স্নকণী বোলন্ত সাৰ ।
 মুখ চায়া বাধিকাৰ ॥
 আপোনাৰ কৰ্ম্ম নষ্ট ।
 পাছে ন কৰিবা কষ্ট ॥ ২৩০

চলিয়ো কৃষ্ণৰ পাশ ।
 বদনে পুৰিয়ো আশ ॥
 বৈকুণ্ঠতোধিক মুখ ।
 দেখিবা কৃষ্ণৰ মুখ ॥ ২৩১ ॥
 কোলাত বৈশাইব হৰি ।
 বদনে চুম্বন কৰি ॥
 যমুনাৰ তীৰে হৰি ।
 বসি আছে আশা কৰি ॥ ২৩২ ॥
 মন আলাপত তাতে ।
 বংশিতে সংকেতে মাতে ॥
 অকালে আচল্য তথা ।
 শুনিয়োক মোৰ কথা ॥ ২৩৩ ॥
 তমু নাম গাৰে গীত ।
 ধৰিতে না পাৰে চিত ॥
 নিশাচৰ পক্ষীচৰে ।
 তাতে তৰুবন লৰে ॥ ২৩৪ ॥
 বিচাৰল্য যদুৰাই ।
 বনৰ ছয়োঁক চাই ॥
 বিছাৰি নাপায় পাছে ।
 থাকল্য পথৰ কাছে ॥ ২৩৫ ॥

এই পথে আসিবন্ত ।

বাধিকা পৰম শাস্ত্র ॥

গোপিনী পাইবন্ত সারি ।

পেছলারে নপুৰ কাটি ॥ ২৩৬ ॥

মাধবৰ বন্ধঃস্থলে ।

প্রকাশিবা অবিকলে ॥

শৃঙ্গার বসত অতি ।

ভ্রম হৈব তযু মতি ॥ ২৩৭ ॥

তুমি যে গোবাক্স নাদী ।

দুৰ্ব্বাদল-শ্যাম হরি ॥

সজল মেঘত থাকি ।

যে হেন বিদ্যোত পাঁতি ॥ ২৩৮ ॥

শৰীৰৰ বস্ত্র কাটি ।

কৃষ্ণক সাবটি ধরি ॥

হরিক নেৰিবা বৰ ।

মন কৰিয়োক দৃঢ় ॥ ২৩৯ ॥

যেন অর্থ নিধি পাই ।

দৰিদ্ৰে আনন্দ পাই ॥

কৃষ্ণ বড় অভিমানী ।

লাজ এৰি চলা জানি ॥ ২৪০ ॥

পাছে স্মৰিবা মোক ।
 এৰিয়োক দুখ শোক ॥
 অৱশেষ ৰাত্ৰি আছে ।
 যাওঁ চলা তান কাছে ॥ ২৪১ ॥
 স্নকণ্ঠৰ বাক্য বুঝি ।
 হুমুনি নিশ্বাস তেজি ॥
 ৰাধিকা বোলয় সখি ।
 সহজতে আমি দুঃখী ॥ ২৪২ ॥
 যত দেখা নাৰী গণ ।
 সবে আমি পৰাধীন ॥
 যিজনে যাচিয়া যাই ।
 লোকত নৈৰাশ পাই ॥ ২৪৩ ॥
 পূৰ্বত উৰ্বশী নাৰী ।
 যাচি গৈ লজ্জাত পৰি ॥
 উৰ্বশী অৰ্জুন ঠাই ।
 ফিৰি গৈলা লজ্জা পাই ॥ ২৪৪ ॥
 না যাইব কৃষ্ণৰ ঠাই ।
 সত্যে বোলো সখী আই ॥
 ৰাধাৰ বচন শুনি ।
 স্নকণ্ঠ মনত গুনি ॥ ২৪৫ ॥

মাধবৰ পাশ গৈলা ।
 সমস্ত বৃত্তান্ত কৈলা ॥
 সখী মোৰ নাশে যাচি ।
 আপোনি চলিয়ো কাচি ॥ ২৪৬ ॥
 নাৰী যাচি যাইলে দোষ ।
 ইহাতে কৰিলেঁ বোষ ॥
 গুঞ্জৰী বাগৰ গীত ।
 কুঞ্জবনে মনোনীত ॥ ২৪৭ ॥
 পৰম বিকল ভাৱে ।
 দশো দিশে আতি চাৱে ॥
 ৰাস গৃহে ৰাধা ৰাই ।
 পৰম দুঃখক পাই ॥ ২৪৮ ॥
 তুমি আসিবাৰ ভাৱে ।
 অলঙ্কাৰ পিন্ধি গাৱে ॥
 থাকন্ত পন্থক চাই ।
 আসিবন্ত যত্ন ৰাই ॥ ২৪৯ ॥
 বৃক্ষৰ লৰয় পাত ।
 বোলে আই যত্ননাথ ॥
 শয্যাখান থোৱে পাৰি ।
 অগ্নিনাত লোৱে শাৰি ॥ ২৫০ ॥

বাধাৰ বিলাপ বাক ।
 সৰ্বজন শুনিয়েক ॥
 স্ককণ্ঠী গৈলেক খেদি ।
 কৃষ্ণক আনিবে মাতি ॥ ২৫১ ॥
 বিলম্ব দেখিয়া বৰ ।
 মনত্থে নিৰন্তৰ ॥
 ক্রন্দন কৰন্তু ৰাই ।
 ঘনে ঘনে পন্থ চাই ॥ ২৫২ ॥
 মঠাতাল মনোনীত ।
 গোৰ মাল্লৰ গীত ॥
 বিফল জনম মোৰ ।
 নাইল সখী প্ৰাণেশ্বৰ ॥ ২৫৩ ॥
 স্ককণ্ঠী বুলিলা মোক ।
 ন গৈলা কৰিয়া শোক ॥
 মিত্ৰৰ বচন এৰি ।
 গহিন অৰণ্যে পৰি ॥ ২৫৪ ॥
 প্ৰহাৰিছে কাম শৰ ।
 চিত্ত কৰে ঝৰ ঝৰ ॥
 বিৰহে অনলে কায় ।
 পুৰি মৰো সৰ্বদায় ॥ ২৫৫ ॥

হুয়া আছে অচেতন ।

ছাৰি যাই যেন প্রাণ ॥

নগৈ ধাতু আছে কেনে ।

পুৰি সাৰে জুই যেনে ॥ ২৫৬ ॥

মনে আছে আশা কৰি ।

আসিবন্ত প্রাণ হৰি ॥

ইতো বস্ত্র অলঙ্কাৰে ।

সকল শৰীৰ পোৰে ॥ ২৫৭ ॥

ইহেন মধুত বতি ।

কোন নাৰী ভাগ্যবতী ॥

নিশ্চল কৃষ্ণৰ মুখ ।

চুম্বিলে পাসৰেঁৱা দুখ ॥ ২৫৮ ॥

পিন্ধিছেঁৱা মালতি ফুল ।

তনু কৰে হুলস্থূল ॥

কামদেৱে মাৰে বাণ ।

চিন্ত কৰে খানে খান ॥ ২৫৯ ॥

আন পুৰুষৰ শৰে ।

বাহিৰত পীড়া কৰে ॥

নিদাৰুণ কাম-শৰে ।

অভ্যন্তৰে পুৰি মাৰে ॥ ২৬০ ॥

সখি ! মোর রাখা প্রাণ ।
 নে দেখিলে নাৰায়ণ ॥
 মই আছোঁ বাট ছাই ।
 মাধব দায়া নাই ॥ ২৬১ ॥
 জগততে কহে লোকে ।
 আতে মই মৰো শোকে ॥
 স্বামী আছে কথা শুনি ।
 লোকে কৰে কানা কানি ॥ ২৬২ ॥
 শাস্ত্রী দেখন্ত চাই ।
 স্তনে নথ চিহ্ন পাই ॥
 বুক্ ধাকুৰীয়া যাই ।
 কৃষ্ণ আইলা এইৰ ঠাই ॥ ২৬৩ ॥
 স্বামী পাছে লাগ ধৰি ।
 বসাইলা কোলত কৰি ॥
 কৃষ্ণে নিতে তোৰ পাশে ।
 সত্যে কহ আসে নাসে ॥ ২৬৪ ॥
 সেৱা কৰোঁ তোৰ ঠাই ।
 নিতে এক যুগ যাই ॥
 হাতে দুই পাৰে ধৰি ।
 মুখ চাও প্ৰাণেশ্বৰী ॥ ২৬৫ ॥

বুঝারে অনেক বেলি ।
 নমাতোহোঁ মাথা তুলি ॥
 কেবল ননন্দী ভাবে ।
 পাচত পাৰৰ বাৰে ॥ ২৬৬ ॥
 স্বামী আগে দেয় খুস্পি ।
 ফুৰে মোক চুস্পি চুস্পি ॥
 আমি স্ত্রী ঘৰে বন্দি ।
 গৃহত না পাও সন্ধি ॥ ২৬৭ ॥
 হেন জানি দামোদৰে ।
 নিৰ্জ্ঞানত লাগ ধৰে ॥
 বসন্ত বাগৰ গীত ।
 এক তালি মনোনিীত ॥ ২৬৮ ॥
 মোত ধিক রূপবতী ।
 কোন আছে ভাগ্যবতী ॥
 আনি হৃদয়ক ধৰি ।
 বক্ষঃস্থলে তুলি ধৰি ॥ ২৬৯ ॥
 কুচ প্রকাশিবে মোৰ ।
 দুয়ো হৈবো কামাতুৰ ॥
 প্রিয়া হৰি ধৰি বাক্কে ।
 দুই হাতে দুই কাক্কে ॥ ২৭০ ॥

কুণ্ডলে কুণ্ডলে দুই ।

বাজিবেক এক হুই ॥

মেথলা লৰিবে আতি ।

হৈবো দুয়ো কামে মাতি ॥ ২৭১ ॥

সিতো বস শৃঙ্গারত ।

হৈব দুয়ো উনমত ॥

কাম্পে আতি দুইবো কায় ।

বোমাঞ্চিত সৰ্ব গায় ॥ ২৭২ ॥

পাসবয় দুখ ভার ।

কৰে মহা কামোৎসব ॥

ন স্মৰে দুঃখ যত ।

ব্রহ্মানন্দ সিবেলাত ॥ ২৭৩ ॥

দুইকে দুয়ো ধরি হাতে ।

জিৰা ইবেক এহি মতে ॥

হেন প্রাণ কৃষ্ণ স্বামী ।

নৈৰাশা ভৈলো হৌ আমি ॥ ২৭৪ ॥

কৃষ্ণ হেন স্বামী পাই ।

কোনে তেজে চক্ষু খাই ॥

শুনিয়োক সভাসদ ।

গীত গোবিন্দৰ পদ ॥ ২৭৫ ॥

গীত চয় মনোৰম ।
 অমৃত নুহিকে সম ॥
 বোলে বামসবস্তী ।
 তেজিয়োক আন মতি ॥ ২৭৬ ॥
 ন কৰিবা আত লাজ ।
 বাম বুলি সাধা কাজ ॥
 সমাজৰ লোক সবে ।
 বাম বাম বোলা এবে ॥ ২৭৭ ॥

পাদ ।

এহি মতে বাধা মনে দুখ কৰি আছে ।
 স্ককগীক কৃষ্ণে উঠি মাতিলন্ত পাছে ॥
 নিয়ো মোক প্রাণেশ্বৰী বাধিকাৰ পাশ ।
 বাধাৰ বিৰহে মোৰ প্রাণ হোবে নাশ ॥ ২৭৮ ॥
 হেন শুনি স্ককগীয়ে উঠিলা সত্বৰে ।
 আগ ভৈলা স্ককগী পাছত দামোদরে ॥
 এইমতে যেনে তেনে বাত্ৰি ভৈলা ক্ষয় ।
 বাধাক দেখিলা কৃষ্ণে প্রভাত সময় ॥ ২৭৯ ॥

বাধিকায়ো দূৰে দেখি মাধৱৰ গায় ।
 গোপিনী আলাপ চিহ্ন দেখিবাৰে পায় ॥
 পুনু ৰোষ পাতিলা বাধিকা ক্ৰোধভাৱে ।
 অধোমুখে ৰহিলন্ত কৃষ্ণক না চাৰে ॥ ২৮০ ॥
 মাধৱে দেখন্ত বাধিকাৰ ক্ৰোধ বৰ ।
 ভয়ে তান নওচৰ না চাপে দামোদৰ ॥
 আনিলয় বচন বুলিলা দেৱ হৰি ।
 দণ্ডে যুগ যাই মোৰ তোমাক স্মৰি ॥ ২৮১ ॥
 তুমি মোৰ গতিমতি তুমি মোৰ প্ৰাণ ।
 তুমি বিনে সংসাৰ বান্ধৱ নাহি আন ॥
 কৰনোৰ কৰি কহো ন কৰিবা ভিন ।
 কাম সাগৰত বুয়ো চপাই মোক কিন ॥ ২৮২ ॥
 তথাপি ক্ৰোধত ৰাধা নো তোলন্ত মাথ ।
 মহাভয়ে কাতৰ কৰন্ত জগন্নাথ ॥
 দেখাইলন্ত কামাতুৰ পুৰুষৰ ভাৱে ।
 প্ৰণিপাতে নমিলা ৰাধাৰ ছুই পাৰে ॥ ২৮৩ ॥
 কৃষ্ণৰ কপালে ৰাধাৰ আলতা লাগিল ।
 দেখি দূতগণে সৰে বেড়িয়া হাঁসিল ॥
 তথাপিতো ৰাধা নুবুলিলা প্ৰিয় বাক ।
 কৰ যোৰ কৰি চাই ৰহিলা ৰাধাক ॥ ২৮৪ ॥

রূপক তালৰ বাগ ভৈৰৱ উত্তম ।

শুনিয়োক বাগৰ লক্ষণ মনোৰম ॥

শ্ৰামবৰ্ণ দীৰ্ঘ কেশ রূপবতী কন্যা ।

মৃদুতৰ কোমল বচন অতিধন্যা ॥ ২৮৫ ॥

পীতবস্ত্ৰ মালাখণ্ড খোপাত শোভয় ।

লোহিত চন্দন আতি দেহা প্রকাশয় ॥

প্ৰিয়া সঙ্গে মনোৰঙ্গে খেলে সখী মিলি ।

ইসৰ লক্ষণে যে ভৈৰবী বাগ বুলি ॥ ২৮৬ ॥

বাধিকা বচন বোলে মাধৱক চাই ।

ইতো ঘোৰ বজনী বঞ্চিলা যাৰ ঠাই ॥

ফিৰি যায়ে দামোদৰ সি জনীৰ পাশ ।

আমাক মিছাতে কেনে কৰি আছে আশ ॥ ২৮৭ ॥

আটায়ে বজনী গোপী আলাপিলা সূখে ।

তাত্ৰবৰ্ণ দুই চকু ওজাগৰ দুখে ॥

চক্ষুক চাহন্তে চিনি ভাল মন্দ লোক ।

দেখিবে ন পাবো আৰু অন্তৰ হয়োক ॥ ২৮৮ ॥

ভাল ঠাই মন্দ ঠাই জানিছে বিছাৰি ।

জলৰ সোঁতত যেন সৰ থাকে পৰি ॥

সুতিবাৰ ভাল ঠাই নিচিলা জগতে ।

ভাল নাৰী যি জনী চিমিবা কেন মতে ॥ ২৮৯ ॥

বিচাৰিয়া পায়। আছা নাৰী মনোৰম ।
 জগততে চঞ্চল নাহিকে লক্ষ্মী সম ॥
 তোৰ ভাৰ্য্যা লক্ষ্মী তৈলা জানে ত্ৰিভুবনে ।
 তাই ভিন্ন হুইবে হেন পতিয়াবে কোনে ॥২৯০॥
 তাইৰ হেন লক্ষণ দেখিছে স্বৰাস্বৰ ।
 এতেক স্বভাবে দুয়ো নাৰী পুরুষৰ ॥
 বাধা বিনে জগতে নে দেখে আন লোক ।
 এনুয়া কপট বাক্য নু বুলিবা মোক ॥ ২৯১ ॥
 বাত্ৰিৰ বিহাবে হৰি আছিল। যি জনী ।
 সি জনিৰ পাশে চলি যাযোক আপুনি ॥
 মাধৱে বোলন্ত ন কহিবা মোৰ দোষ ।
 বাত্ৰি গোট গোৱাইলোঁ কৰিয়া অসন্তোষ ॥২৯২
 তোমাক না পাই বাত্ৰি গোৱাইলোঁ দুৰ্ঘোৰ ।
 সি কাৰণে বাতুল নয়ন দেখি মোৰ ॥
 জানি আছোঁ আপুনি তুমি সে মোৰ প্ৰাণ ।
 সি কাৰণে বোলো ন কৰিবা অপমান ॥ ২৯৩ ॥
 বাধিকা বোলন্ত কথা শুনিয়োক মোৰ ।
 মনুষ্য সে দেখিলে ধৰিবে পাৰে চোৰ ॥
 যদি তুমি নৰমিল। গোপ কন্যাগণ ।
 গোপিনীৰ চক্ষুৰ কাজল বিতোপন ॥ ২৯৪ ॥

কি মতে লাগিছে প্রভো ! ওঠতে তোমাৰ ।
 চুমা দিলা চক্ষুত জাগিলেঁ। তামস্বাৰ ॥
 হেন কামাতুৰ নৰ আছে কোন জন ।
 মুখ এৰি চক্ষুত কৰি আছে চুম্বন ॥ ২৯৫ ॥
 মাধৱে বোলন্ত ক্ৰোধ ন কৰিবা মনে ।
 শুনিয়ে ওঠৰ কাজল যি কাৰণে ॥
 আপোনাৰ চক্ষুৰ কাজল নিৰন্তৰ ।
 তোমাক না পাই মই কান্দিলো বিস্তৰ ॥ ২৯৬ ॥
 লোতকৰ বেগে আসি পৰিলা ওঠত ।
 চক্ষুমল লাগিলেক পীত বসনত ॥
 ওঠৰ কাজল দেখা সেহি সে কাৰণে ।
 এতেক অবস্থা মোৰ তোমাৰ নিদানে ॥ ২৯৭ ॥
 আকে জানি খঙ্গ মোক ন কৰিবা ৰায় ।
 মৰা যেন মাতো মই তোমাক ডৰায় ॥
 বাধিকা বোলন্ত কৃষ্ণ না মাতিবা মোক ।
 কথাক কহন্তে জানে ভাল মন্দ লোক ॥ ২৯৮ ॥
 গোপিনীৰ খুব নগ হৃদয়ত পায় ।
 সাধু বান্ধি আছে আছোৰৰ ঠায়ে ঠায় ॥
 চক্ষুৰ অঞ্জে ওঠ কলা আছে পৰি ।
 হৃদয়ত আছোৰ লাগিল কেনে কৰি ॥ ২৯৯ ॥

কাম বন্ধে ধৰন্তে গোপীৰ নখ বৰ ।
 শৰীৰ আঁকোৰ লাগিছে নিৰন্তৰ ॥
 ফুটো ফুটো কৰে যেন সমস্ত গাৱত ।
 স্বৰ্ণৰ বেথা যেন কষটি শিলত ॥ ৩০০ ॥
 গোপিনী আলাপ যদি ন কৰিলা হৰি ।
 তেবে গাৱে আঁকোৰ হৈলেক কেন কৰি ॥
 মাধৱে বোলন্ত ৰাধা! শুনা মোৰ বাক ।
 কুঞ্জবনে বিচাৰিয়া ফুৰিলোঁ তোমাক ॥ ৩০১ ॥
 কণ্টকৰ মাঝে বিচাৰিলোঁ থানে থানে ।
 শৰীৰত আঁচোৰ লাগিল সি কাৰণে ॥
 বলত বিচাৰি দুঃখ পাইলোঁ যত লাগে ।
 আমাৰ অবস্থা আৰ পুচিবে না লাগে ॥ ৩০২ ॥
 আজি সমন্ধে নতু দেখো গোপী লোক ।
 বিনা দোষে অকাৰণে নিন্দা কৰা মোক ॥
 ৰাধিকা বোলন্ত মিছা কথা শুনি মৰো ।
 দুৰ্জনৰ সঙ্গে আৰ থাকিবে নোৱাৰো ॥ ৩০৩ ॥
 গোপীনাৰ ভৰিৰ আলতা যত মানে ।
 হৃদয়ত তোমাৰ লাগিছে কি কাৰণে ॥
 ভাণ্ডিবে না লাগে কথা চিনি লোঁ দেখন্তে ।
 ক্ৰৌঞ্চ বান্ধ ধৰিছিল গোপীক ৰমন্তে ॥ ৩০৪ ॥

'পিঠিৰ ভাগে হস্ত পুরুষ কোলে শিৰ ।
 আপোনাৰ হৃদয়ত চৰণ গোপীৰ ॥
 এহি মতে ক্ৰৌঞ্চ বন্ধ ধৰন্তে সতত ।
 গোপিনীৰ আলতা লাগিছে হৃদয়ত ॥ ৩০৫ ॥
 যদি নতু পোৱা দেখিবাক গোপনাৰী ।
 তেবে কেনে গাৱত যে আলতাৰ সাৰি ॥
 মাধৱে বোলন্ত কথা শুনিয়ো শ্ৰবণে ।
 পৰিহাঁস কৰিলেক গোপ কন্যাগণে ॥ ৩০৬ ॥
 গোধূলিকা বসি আছে তলে কদম্বৰ ।
 চিটা মাৰিলেক মোক বক্ত চন্দনৰ ॥
 অকাৰণে মোক দোষ নিদিবা নাজানি ।
 তাসম্মত ইতো কথা পুছিবা আপুনি ॥ ৩০৭ ॥
 বাধিকা বোলন্ত কথা শুনি লাগে ডৰ ।
 জানিলোঁ পুরুষ মিচা বোলয় বিস্তৰ ॥
 চুশ্বিতে কামোৰ দিলা গোপকন্যা গণ ।
 দুয়ো গালে সাধ বান্ধি আছে থানে থান ॥ ৩০৮ ॥
 দশনৰ কামোৰে তোমাৰ গালে ঘাৱ ।
 গোপীৰ কৰ্ম্মক দেখি মোৰ পোৰে গাৱ ॥
 তযু গাৱে ঘাৱ ভৈলা দুখ মোৰ বৰ ।
 বাধা কৃষ্ণ একে বুলি জানে নিবন্তৰ ॥ ৩০৯ ॥

সি কাৰণে তোমাৰ দুখত গাৰ পোৰে ।
 দেখিবে নপাৰো এবে গুছিয়ো সত্ৰৰে ॥
 জানা যদি ভাল হোৱে গোপ কন্যা গণ ।
 চুম্বন্তে কামৰ তেৰে খাইলা কি কাৰণ ॥৩১০॥
 হেন শুনি উত্তৰ নিদিলে দামোদৰ ।
 বাধিকাৰ অধিক জ্বলিলে ক্ৰোধবৰ ॥
 নিৰাশা কৰিয়া বাধা ভৰ্চিলা অনেক ।
 নিদাৰুণ বুলি তুমি জানিলোঁ প্ৰত্যেক ॥ ৩১১ ॥
 তযু অৰ্থে আশা কৰি পৰি আছো বনে ।
 আশা দিয়া আমাক বঞ্চিত কোন থানে ॥
 এতেকে বুঝিলো তযু মন সিকাৰণ ।
 বাহিৰো কলিয়া ভিতৰো কাল বৰণ ॥ ৩১২ ॥
 সি কাৰণে তুমি সমে নকৰিবো মিত্ৰ ।
 বালক কালৰ তযু শুনিছো চৰিত্ৰ ॥
 গোকুলে জন্মিলে তুমি স্কন্ধুমাৰ আতি ।
 শুনি নাৰী গণে গৈয়া চাহে দিনে ৰাতি ॥৩১৩॥
 কংসৰ ভগিনী নাৰী পুতনা যুশীলা ।
 তেহোঁ বন্ধে গোকুলত চাহিবে আসিলা ॥
 ঘৰত আচাহা তুমি শয্যাভ ঘুমাই ।
 কংসৰ ভগিনী তাতে দেখিলন্ত যাই ॥ ৩১৪ ॥

পৰম স্নেহত দেখি শিশুৰ লক্ষণ ।
 আথে বেথে তোমাৰ মুখত দিলা স্তন ॥
 হৃদয় কোমল নাৰী পৰম স্ৰুঠান ।
 না জানিলা তোমাৰ কপট হেন ঠান ॥ ৩১৫ ॥
 তুমি যেন তাইক গতি দিলা যথোচিত ।
 স্তনক ছম্পিলা তাইৰ প্ৰাণ সমাশ্বিত ।
 দায়া নুপজিল তয়ু পুতনাৰ হস্তে ।
 নাৰীখাইবে আৰম্ভিলা সেই দিলা হস্তে ॥ ৩১৬ ॥
 সি কাৰণে বিশ্বাস নকৰো মই আৰ ।
 নাৰীৰ সম্বন্ধে তুমি বাক্সস আকাৰ ॥
 তয়ু হস্তে তিয়াগিলোঁ পতি পুত্ৰ ঘৰ ।
 এবে আন নাৰী পাই আমি ভৈলপৰ ॥ ৩১৭ ॥
 সতিনীক দেখন্তে মৰণ মোৰ ভাল ।
 ফিৰি যাও তোমাক নামাতো একো কাল ॥
 এহি বুলি বাধিকা কৃষ্ণৰ এৰি আশ ।
 সলোতক নেত্ৰে মুখ কৰিলন্তু পাশ ॥ ৩১৮ ॥
 মাধৱৰ লাজে ভয়ে বিষন্ন বদন ।
 স্নকগীৰ মুখক চাহন্তে ঘনে ঘন ॥
 আগ যাচি জিজ্ঞাসিয়ো হৃদোত্তৰ বাক ।
 অনন্তৰে স্নকগীয়ো বুলিলা বাধাক ॥ ৩১৯ ॥

শুনা বাধা অসন্তোষ কৰা অকাৰণে ।
 কৃষ্ণক এৰিছা সতিনীৰ দোষে কেনে ॥
 ধৃতি পুষ্টি আদি কৰি মহা বিদ্যাগণ ।
 কৃষ্ণক ভজিছে সৰে এৰি আন মন ॥ ৩২০ ॥
 যজ্ঞ ব্রত তপ ফল তিয়াগি ভজিলা ।
 তাসম্বায়ে সতিনীৰ দোষ নাজানিলা ॥
 ত্ৰিভুবন মাতা লক্ষ্মী সমুদ্ৰ দুহিত ।
 দেৱাসুৰ গণে বাঞ্চিলেক চতুৰ্ভিত্তি ॥ ৩২১ ॥
 সবাক তেজিয়া আসি হৰিক ভজিলা ।
 তেঁহো কিবা সতিনীৰ দোষ না জানিলা ॥
 মহারূপৱতী অতি সৰস্বতী মায় ।
 বাক্য ৰূপে থাকে জগতকে প্ৰবৰ্ত্তায় ॥ ৩২২ ॥
 ত্ৰিভুবনে বৰ বাচি কৃষ্ণক ভজিলা ।
 তেঁহো কিবা সতিনীৰ দোষ না জানিলা ॥
 দেখা কেনে ভাৱে সঙ্গি গোপ কন্যা যত ।
 নাধৰক ভজি পুৰিলেক মনোৰথ ॥ ৩২৩ ॥
 তুমি মাত্ৰ কিবা কাৰ্য্যে পাৱা বহু কষ্ট ।
 অকাৰণে আপোন আনন্দ কৰা নষ্ট ॥
 শুকগীৰ বাক্য শুনি, আনন্দ অপাৰ ।
 তেতিয়কণে মিলিলেক সৃজন বাধাৰ ॥ ৩২৪ ॥

সতিনীৰ দোষ এৰি জানি হিত সাৰ ।
 আগ বাঢ়ি কৃষ্ণক কৰিলা নমস্কাৰ ॥
 মাধৱেও সাদৰে তুলিলা দুয়ো হাতে ।
 পৰম আনন্দে আতি ভৈলা জগন্নাথে ॥ ৩২৫ ॥
 বত্ৰাবলী দুতীক সাদৰি বাধা ৰায় ।
 পুষ্পৰ গৃহত বাধা প্ৰবেশিলা যায় ॥
 ঐকে আহা বুলি বাধা মাতিলা সাদৰি ।
 হেন শুনি মহা ৰঙ্গে চলিনন্ত হৰি ॥ ৩২৬ ॥
 হেন দেখি বত্ৰাবলী পথ ঢাকি বোলে ।
 তুমি চলি যাবা প্ৰভো ৰাধিকাৰ কোলে ॥
 জগত ঈশ্বৰী বাধা ভগৱতী আই ।
 তান সঙ্গ পাইবা দান পুণ্য কিছু নাই ॥ ৩২৭ ॥
 প্ৰকৃতি গোশানী এহঁো জানা সত্য বাক ।
 তান পাশে নিবো তেবে কিদিবা আমাক ॥
 হেন শুনি সংকুচি ৰহিলা নাৰায়ণে ।
 স্বকণ্ঠৰ মুখক চাহন্ত ঘনে ঘনে ॥ ৩২৮ ॥
 বিঘ্নিত বিঘিনি মিলে অনৰ্থৰ মূল ।
 হেন শুনি প্ৰকণ্ঠ বদতি অনুকূল ॥
 স্বকণ্ঠ বেলান্ত শুনা বত্ৰাবলী সখি ।
 হাঁসি উঠে তোমাৰ এনুৰা কৰ্ম দেখি ॥ ৩২৯ ॥

সবাবে ঈশ্বৰ কৃষ্ণ জগতৰে স্বামী ।
 কত পুণ্য বলে পাই আছে। তুমি আমি ॥
 তাহাতক ভজিলে আন দান পুণ্য লাগে ।
 ধিক ধিক ইতো কথা শুনিতে নালাগে ॥ ৩৩০ ॥
 বত্ৰাবলী বোলে সখি শুনियो উত্তৰ ।
 বাধিকাত কৰি আন আছে কোন বৰ ॥
 চৰাচৰ উৎপত্তি ব্ৰহ্মাও যাঁৰ কাম ।
 তিনি গুণ ময় যে প্ৰকৃতি যাঁৰ নাম ॥ ৩৩১ ॥
 সত্ত্ব গুণে দেৱ বজ্জ তম গুণে নৰ ।
 উত্তম অধম গুণে যত চৰাচৰ ॥
 অন্তকালে জগতক উদৰত কৰি ।
 থাকন্ত আপনি নিজ সৃষ্টিক সংহৰি ॥ ৩৩২ ॥
 অনাদি গোপিনী দেবী চৰাচৰ বশ্য ।
 ইন্দ্ৰ আদি দিগ পাল ব্ৰহ্মাৰ নমস্ ॥
 এতেকে শুনিয়া দেখা এন্তে কোন বৰ ।
 হেন শূনি স্কৰ্গীয়ে দিলন্ত উত্তৰ ॥ ৩৩৩ ॥
 তোৰ দেবী গুণে তিনি ভুবন ঈশ্বৰ ।
 তান আজ্ঞা পালি সৃজে যত চৰাচৰ ॥
 প্ৰলয়ত বিশ্বখান যাহাঁৰ অধীন ।
 অল্লে সে অন্তৰ মাধৱত যায় লীন ॥ ৩৩৪ ॥

যি জন সকামী প্রকৃতিৰ গুণময় ।
 নিষ্কামী সে ভগৱত ধৰ্ম্মক জানয় ॥
 আশা সমুদ্ৰত মগ্ন প্রকৃতিৰ গুণে ।
 সি জনে কৃষ্ণৰ সেবা জানিব কেমনে ॥ ৩৩৫ ॥
 তৃণ সম কৰি তেজে ইন্দ্ৰৰ সম্পত্তি ।
 যি জনৰ কৃষ্ণত একান্ত ভৈলা মতি ॥
 কৃষ্ণৰ চৰণে যদি নকৰে নিশ্চয় ।
 নিজ থানে ব্রহ্মাৰ নুগুছে কাল ভয় ॥ ৩৩৬ ॥
 বহ্নাবলী জানা সখী নাই কিছো ভিন ।
 প্রকৃতি পুরুষ দুয়োৰো জগত অধীন ॥
 তেঁও বিদ্যা শক্তি এঁও ভগৱন্ত সাৰ ।
 মহাযোগী গণে যাক কৰিছে বিচাৰ ॥ ৩৩৭ ॥
 কৃষ্ণেই ঈশ্বৰ এঁও জগৎ ঈশ্বৰী ।
 অকাৰণে দুয়ো সখী মৰো দন্দ কৰি ॥
 হেন শুনি কৃষ্ণৰ মনত ভৈলা মাস ।
 লাহে লাহে চলি গৈলা বাধিকাৰ পাশ ॥ ৩৩৮ ॥
 কতো দূৰ যান্তে আনন্দৰ পৰি নাই ।
 বহ্নাবলী বাট ভেটি বাখিলা দুনাই ॥
 কলৈ যোৱা প্ৰভো তুমি কহিয়ো আমাত ॥
 গেপিনী আলাপ চিহ্ন সকলে গাৱত ॥ ৩৩৯ ॥

এহি মতে চলিবাহা নকৰিবা স্নান ।
 তোমাৰ সমান প্ৰভো নাহিক টেণ্টন ॥
 ধিক ধিক পৰৰ এৰাক খাইবে লাগে ।
 ঢপলা পিটিয়া কহে গোবিন্দৰ আগে ॥ ৩৪০ ॥
 নিরুত্তৰ কৃষ্ণ সুকণ্ঠীৰ মুখ চাই ।
 দেখাইলন্ত কামাতুৰ জনৰ বিনাই ॥
 কামাতুৰ ভৈলে তাৰ নাই লাজ ডৰ ।
 যেই ষোলে তাকে কৰে পোষণ বানৰ ॥ ৩৪১ ॥
 ৰাত্ৰি দিনে কামিনীৰ পালি থাকে আশ ।
 স্ত্ৰীভৈলা ৰাজা কামাতুৰ ভৈলা দাস ॥
 জগত ঈশ্বৰ কৃষ্ণ দেখায়া বিপত্তি ।
 কৰ জোৰ সুকণ্ঠীয়ে কৰন্ত কাৰুতি ॥ ৩৪২ ॥
 সুকণ্ঠীয়ে কিছো নপাৰিলা বুলিবাক ।
 ৰত্নাবলী কৃষ্ণক নিলন্ত যমুনাক ॥
 কৃষ্ণয়ে জলত গৈয়া নাম হেন দেখি ।
 অক্টোত্তৰ শত বুৰ দিয়াইলন্ত লেখি ॥ ৩৪৩ ॥
 দিব্য বস্ত্ৰে ভূষিত কৰাইলা মাধৱক ।
 লৈয়া গৈলা ৰত্নাবলী ৰাধাৰ পাশক ॥
 নিকুঞ্জ মন্দিৰে প্ৰবেশিলা দেৱহৰি ।
 দেখি ৰাধা গোশালী উঠিলা আগ বাঢ়ি ॥ ২৪৪ ॥

আগ বাঢ়ি পুষ্পৰ শয্যাক দিলা পাৰি ।
 দেখি বত্সাবলী পখালিলা ছুই ভৰি ॥
 ধ্বজ বজ্জ আছে যাত অঙ্কুশ কমল ।
 বত্সাবলী ঢালিলা শিৰত সেই জল ॥ ৩৪৫ ॥
 যাঁহাকে ধিয়ান্ত হৰে খুজিয়া না পান্ত ।
 যোগীগণে মহা তপ কৰি যাক চান্ত ॥
 হেন জল বত্সাবলী শিৰত ঢালিলা ।
 আপোনাৰ জন্ম সিতো সাঁফল কৰিলা ॥ ৩৪৬ ॥
 বাধা মাধৱক ছয়োঁকো কৰি একে ঠায় ।
 ধূপ দীপ তাম্বুল জল আগ বহায় ॥
 দ্বাৰ বান্ধি বাজ ভৈলা লোকক নিবাৰি ।
 স্নকষ্টীয়ে দেখাইলন্ত সৱাক অন্তৰী ॥ ৩৪৭ ॥
 আনো সখী সব গৈলা কৃষ্ণক স্মৰি ।
 মনোৰথ বাধাৰ পুৰন্ত দেৱ হৰি ॥
 বাধাদেবী অমৃত সাগৰে দিলা বুৰ ।
 প্ৰেমৰসে আপোনাকে ভুঞ্জাই প্ৰচুৰ ॥ ৩৪৮ ॥
 যাক দেখি দেৱতা গণৰ ভোল মতি ।
 চন্দ্ৰে পাশৰিলা আপোনাৰ গতি ॥
 মহাদীৰ্ঘ ৰজনী ভৈলেক সি কাৰণে ।
 জগতৰ কোঁতুক মিলিলে বৃন্দাবনে ॥ ৩৪৯ ॥

এহি মতে মাধৱ আচন্ত বন্ধে তথা ।
 শুনিয়োক সভাসদ গোপিনীৰ কথা ॥
 কৃষ্ণক নেদেখি তাৰা অসন্তোষ মনে ।
 এৰিলেক মন দুখে ক্ৰীড়াক তেখনে ॥ ৩৫০ ॥
 কৃষ্ণক বিচাৰি তাৰা না পাইলেক তথা ।
 বাধাৰ সখীত সবে মাতি পোছে কথা ॥
 বাধিকাৰ সতিনী শুনিয়ে চন্দ্ৰা ৰায় ।
 কোন থানে গৈয়া আছে মাধৱ গোসাঁয় ॥ ৩৫১ ॥
 দেখিলে কৃষ্ণক জীত নেদেখিলে মৰি ।
 কোন থানে গৈয়া আছে কোন নিলে হৰি ॥
 সবাকৈ বঞ্চিয়া ছুৰাচাৰি কোন নাৰী ।
 আমাৰ জীৱন ধন কোলে নিলা কাড়ি ॥ ৩৫২ ॥
 হেন শূনি বাধাৰ সতিনী কথা কহে ।
 আকুল নহৈবা তোৰা কৃষ্ণৰ বিৰহে ॥
 বাধিকা সখীৰ থানে আছে দামোদৰ ।
 নিকুঞ্জ মন্দিৰে বাধা সমে একেত্তৰ ॥ ৩৫৩ ॥
 স্কন্ধী সহিতে আমি আছিলোঁ সি ঠাই ।
 বত্ৰাবলী আমাকে খেদাইলা অন্তৰাই ॥
 হেন শূনি গোপীগণ বঙ্গ ভৈলা বৰ ।
 কৃষ্ণক বিচাৰোঁ বুলি ভৈলক অন্তৰ ॥ ৩৫৪ ॥

ইচ্ছারত প্রভো, থাকিতে নপাৰি,

জানো আসি খেদি পায় ।

সবাকো নিৰোধি, এহি কৰা বুদ্ধি,

নিয়ো মোক পলুৱায় ॥ ৩৬৪ ॥

কাকো নাই শোক, নেৰিবাহা মোক,

নিয়োক সি থানে পাৰা ।

তোমাৰ বিৰহে, শৰীৰ নৰহে,

এৰিলে ক্ষেণেকে মৰা ॥ ৩৬৫ ॥

— ০ —

ছবী ।

শুনিয়া তেখনে হৰি, পলাইবাক মনে কৰি

বাধিকাক ধৰিলন্ত হাতে ।

বাধিকাক কৰিআগ, কাহাকো নেদন্তলাগ,

পলাইবে লাগিলা জগন্নাথে ॥ ৩৬৬ ॥

কৃষ্ণক মাতন্ত বাধা, গোপীগনে কৰে বাধা,

তোমাৰ অনঙ্গ বস সঙ্গ ।

জানিয়াছো গোপীকায়ে, মোকফুৰে বিচাৰিয়ে,

সি কাৰণে মোৰ উঠে খঙ্গ ॥ ৩৬৭ ॥

নিলাজী গোপিনী লোক,যিথানে না পাৰে মোক,
সেই থানে নিবা মোক হৰি ।

তাতে থাকো যদুৰাজ, ঘৰত নাহিকে কাজ,
তুমি আমি থাকো ক্ৰীড়া কৰি ॥ ৩৬৮ ॥

কৃষ্ণে বোলে প্ৰাণেশ্বৰী, নাযাইবো তোমাক এৰি,
তুমি সে মোৰ প্ৰাণৰ সৰি ।

তোমাক গলত বান্ধি, ফুৰিবো বলৰ সান্ধি,
গৃহত অধিক বস্তু কৰি ॥ ৩৬৯ ॥

এহি বুলি দেৱ হৰি, বাধাক সাবটী ধৰি,
মুখে মুখে দিলন্ত চুম্বন ।

বাধিকাৰ মুখ চাই, বোলন্ত শুনियो বাই,
তুমি মোৰ নীজ প্ৰাণ ধন ॥ ৩৭০ ॥

কতো মুখে চুমা দেও, বদন খুলিয়া চাও,
আনন্দেতে নবহে জীৱন ।

মাধৱৰ দেখি ভাৱ, বাধাৰ উল্লাস গাৱ,
মোৰ সমধন্য নাহি আন ॥ ৩৭১ ॥

মোত পৰে মাধৱৰ, স্তম্ভাগিনা নাহি আৰ,
ময়ী সে কৃষ্ণৰ প্ৰিয়া সান ।

এই দৰ্পে উল্লাসিত, কৃষ্ণক কটাক্ষ চান্ধ,
মাতিলেয়ো নামাতন্ত আৰ ॥ ৩৭২ ॥

দেশ যুৰি বোঁধ কৰি, হেনয় দেখিয়া হৰি.

হাত জোৰে কৰন্ত কাতৰ ।

কোলে সাবটিয়া আনি, কতো কহে স্তুতিগী বাণী

এই মতে যান্ত দামোদৰ ॥ ৩৭৩ ॥

গোপীগণে দেখি যায়, নিকুঞ্জ মন্দিৰে পায়,

বাধা মাধৱৰ সিতো থান ।

লভিলেক শোক আতি, ইটে সিটে কহে মাতি,

ইয়াতে আছিল কৃষ্ণ প্ৰাণ ॥ ৩৭৪ ॥

বঞ্ছিয়া আমাৰি মধু, আতে আনি ব্ৰজ বধু,

ভুঞ্জিলেক মনে বঙ্গ কৰি ।

এহি বুলি গোঁগী লোক, দেখি যায় কৰিশোক,

তাইসে আমাৰ প্ৰাণ বৈৰী ॥ ৩৭৫ ॥

এহিমতে দেৱহৰি, বাধিকাক আগ কৰি

কত দূৰ যদি চলি যান্ত ।

কায় কন্ঠে অসন্তোষ, ক্লান্ত কৰিয়া ৰোস,

বাধিকায়ো বসিয়া থাকন্ত ॥ ৩৭৬ ॥

হেন দেখি হাতে ধৰি, কতেৰ কৰন্ত হৰি,

কি ভৈলা কহিয়ো প্ৰাণেশ্বৰী ।

বাধিকাৰ বৰ শোক, বোলে নামাতিবা নোক,

নিদাকৰণ নাই তজু সৰি ॥ ৩৭৭ ॥

সেই থানে বোষ করি, বহে বাধা প্রাণেশ্বরী,
বোলে তজু সঙ্গে কার্য্য নাই ।

পাথ হাণ্টি পালোঁ দুখ, দুখ এৰি কৰোঁ সুখ,
প্রফুল্ল পুষ্প বনে জিয়াই ॥ ৩৮৩ ॥

হেন পুরুষৰ সঙ্গ, চলিতে নাহিকে বঙ্গ,
নাৰীক অকলে এৰি যাই ।

এৰিয়া পলোৱা সোক, কিহেলো খেদে তোমাক,
নাৰীক ডৰিবে শঙ্কা নাই ॥ ৩৮৪ ॥

ফিৰি আহি দেৱ হৰি, কাতৰ কৰন্ত ধৰি,
প্রাণেশ্বরী এৰিয়োক বোষ ।

তোমাৰ চৰণ সিদ্ধি, শিৱৰ ভূষণ নিধি,
ধৰি যাঁও হয়োক সন্তোষ ॥ ৩৮৫ ॥

প্রাণেশ্বরী জুৰ হয়ো, অমৃত নয়নে চায়ে,
কৰ জোৰে কহোঁ বাৰম্বাৰ ।

ভকত বৎসল হৰি, দেখাইলন্ত লীলা কৰি
কামাতুৰ জনৰ নিকাৰ ॥ ৩৮৬ ॥

শুনিয়োক সভাসদ, গীত গোবিন্দৰ পদ,
শ্রবণত ভুকুতি মুকুতি ।

যিতো জনে এক মনে, ৰাম কৃষ্ণ বোলে ঘনে
হৈবে তাৰ পদ বৈকুণ্ঠত স্থিতি ॥ ৩৮৭ ॥

আগ হোয়া ভাঙ্গো বন, দেখা মোৰ দুখ মান,
মোকে সে জীৱন্তা বোলে লোকে ।

আঁঠিল মোহৰ দুখে, পথ ভাঙ্গে নাৰী লোকে,
নামাতিবা আউৰ তুমি মোকে ॥ ৩৭৮ ॥

বন ভাঙ্গি গৰো আমি, পাছে পাছে যোৱা তুমি,
এনুয়া পুৰুষ নতু দেখি ।

মাধৱে বোলন্ত হেৰা, ইতো শোক পৰিহৰা,
আসি বন ভাঙ্গো প্ৰাণ সখী ॥ ৩৭৯ ॥

তুমি গতি মতি প্ৰাণ, তুমি বিনে নাই আন,
কিঞ্চিতেকো মোৰ নাই হেলা ।

গোপীগণে আসে খেদি, দুৰ্গম বনক ভেদি,
ৰোষ কৰিবাৰ নোহে বেলা ॥ ৩৮০ ॥

এহি বুলি দেৱহৰি, অনেক কাতৰ কৰি,
বন ভাঙ্গি যান্ত দামোদৰ ।

বন ভাঙ্গি যতুৰায়, ৰাধিকা পাছত ধায়,
কুঞ্জবন পাইলা মনোহৰ ॥ ৩৮১ ॥

যথা মল্লিকা মালতি, শিৰীষ জুতি শেৱতি,
গোলাব বকুল লাগেশ্বৰ ।

পাৰিজাত গুটিমালি, টগৰ চম্পা খেয়ালি,
কুলিয়াছে কদম্ব বিস্তৰ ॥ ৩৮২ ॥

পদ ।

এহি মতে কৃষ্ণে বাধিকাক কৰে শান্ত ।
 অনন্তৰ মাধৱক বাধিকা বোলন্ত ॥
 কণ্টকত হাণীতে নপাৰো আৰুময়ী ।
 যেই লাগে কৰা প্রভো কহিলোঁ নিশ্চয়ী ॥ ৩৮৮ ॥
 বাধিকাৰ মন বুঝি কৰিয়া বিগলতি ।
 মাধৱে বোলন্ত উঠা দেউকাক পাতি ॥
 স্বীৰো দুৰ্জয় ভাৱ শুনা সৰ্বজন ।
 বাধিকায়ো সাজ ভৈলা উঠিবাক মন ॥ ৩৮৯ ॥
 বস্ত্ৰ কাছি পাৰ তুলি উঠিবাক যাই ।
 অন্তৰ্জান ভৈলা কৃষ্ণ নেদেখে ঢুনাই ॥
 আগতে নেদেখি কৃষ্ণ বাধিকাৰ শোক ।
 সেই বেলা খেদি আহি পাইলে গোপীলোক ৩৯০
 সবে গোপী এক হুঁইয়া কৃষ্ণক বিচাৰি ।
 একো মতে নাপাইলা ফিৰিলা আশা এৰি ॥
 যমুনা তীৰত বহি কৰিলা কীৰ্তন ।
 সিথানে কৃষ্ণক দেখা পাইলা গোপীগণ ॥ ৩৯১ ॥

গোপীগণে পাইলা আছি কৃষ্ণৰ সঙ্গতি ।
 এহিমানৈ জয়দেব ভৈলা সমাপতি ॥
 শুনিয়েক সভাসদ এৰি আন কাম ।
 কহে বাম সবস্বতী বোলা বাম বাম ॥ ৩৯২ ॥

উক্তি শ্রীশ্রীৰাম সবস্বতী কৃত গীতগোবিন্দ পদ
 সমাপ্ত ।

*Printed By Naba Coomar Bosa, At Naba Saraswat
 Press 84 Raja Raghubar's Street.*